

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VIRT
na roky 2016 - 2022**

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Virt na roky 2016-2022
Územné vymedzenie:	obec Virt
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	od do 31.12.2022
Verzia	1.0
Publikovaný verejne:	

Riadiaci tím spracovania programu hospodárskeho sociálneho rozvoja obce Virt na roky 2016-2022:

Obec Virt:
 Ján Kovács
 Reviczky Zsuzsanna

Zhotoviteľ:
 Regionálna rozvojová agentúra Komárno

Virt – Komárno 2016

Obsah

ÚVOD.....	4
A.I – ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	6
Vymedzenie riešeného územia	6
Životné prostredie a odpadové hospodárstvo	7
Ľudské zdroje, trh práce.....	15
Domový a bytový fond, domácnosti	29
Technická infraštruktúra.....	31
Hospodársko-ekonomický potenciál obce.....	35
Podnikateľská aktivita.....	38
Cestovný ruch.....	40
Sociálna infraštruktúra - občianska vybavenosť obce	43
Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce.....	52
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	55
<i>STEEP analýza (analýza externého prostredia).....</i>	<i>58</i>
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA.....	59
Hodnotenie predchádzajúceho obdobia.....	59
SWOT analýza potenciálu rozvoja obce	59
Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky	65
B – STRATEGICKÁ ČASŤ	66
Vízia obce Virt.....	68
Stratégia rozvoja obce na roky 2016-2022.....	69
C – PROGRAMOVÁ ČASŤ	70
Opatrenia a aktivity podľa jednotlivých oblastí	70
D – REALIZAČNÁ ČASŤ.....	71
Zoznam plánovaných projektov obce Virt 2016-2022.....	72
Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR	74
Komunikačná stratégia.....	75
Monitorovanie a hodnotenie	76
Plán hodnotenia a monitorovania realizácie PHSR.....	76
E – FINANČNÁ ČASŤ	77
Operačné programy v rokoch 2014-2020	77
Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Virt	79
Indikatívny finančný plán PHSR.....	83
Projektové zámery.....	84
ZÁVER.....	93
PRÍLOHY.....	95
Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov a zdrojov použitých pri spracovávaní programového dokumentu.....	95

ÚVOD

Dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Virt je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Cieľom procesu je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce Virt – nachádzajúcej sa na juhozápadnom Slovensku – a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, ktorý bude základným strednodobým programovým dokumentom na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. Vlastne je to program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnuť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky.

Strategický dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Virt na základe zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja bol vypracovaný v roku 2007. Aktualizácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Virt bola v roku realizovaná podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. V roku 2015 bol dokument prepracovaný v zmysle zákona č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja so zapojením obyvateľov obce.

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Virt sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý bude na základe výsledkov ročného hodnotenia priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Virt vytvára priestor pre koordinovanie aktivít realizovaných v obci a je nástrojom spoločného plánovania. Spoločné plánovanie sa zároveň stáva priestorom pre začatie spolupráce a vytváranie inovatívnych riešení medzi rozvojovými aktérmi. Vďaka aktivitám obyvateľov obce sa mení priestor a môže dochádzať k rozvoju.

Pri vypracovaní tohto programového dokumentu boli zohľadnené priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: **Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov**. Rozvojová stratégia obce Virt vychádza aj zo stratégie Európa 2020, ktorá stanovuje priority, ktoré by prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2014-2020 mali byť podporované:

- inteligentný rast – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácií,
- udržateľný rast – podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- inkluzívny rast – podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Virt bol vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia. K príprave programu v obci Virt bol zriadený riadiaci tím zo zástupcov verejného sektora – samosprávy, súkromného sektora a mimovládneho sektora, a boli zriadené menšie pracovné skupiny pre jednotlivé prioritné oblasti (hospodárstvo, sociálna oblasť, environmentálna oblasť).

Harmonogram spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Virt na roky 2016-2022

Termín (mesiac, rok)	Júl 2016	August 2016	September 2016	Október 2016	November 2016	December 2016
Úvod						
Analytická časť						
Strategická časť						
Programová časť						
Realizačná časť						
Finančná časť						
Záver						

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Virt schvaľuje Obecné zastupiteľstvo vo Virte. Obecné zastupiteľstvo bude následne realizovať aj vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

A.I – ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Analýza vymedzuje územie obce, fyzicko-geografický a socio-ekonomický potenciál v rámci jeho sociálnu a technickú infraštruktúru, jej históriu, analyzuje oblasť kultúrneho dedičstva, tradícií, tretieho sektora, samosprávy a jej partnerstiev.

Vymedzenie riešeného územia

Obec Vrt sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (ďalej SR). Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov obec Vrt sa nachádza v obvode/okrese Komárno.

Základné charakteristiky obce Vrt

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	555827
Názov okresu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSČ	946 39
Telefónne smerové číslo	035
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1256
Nadmorská výška obce v m	114
Celková výmera územia obce [m ²]	4 678 863
Hustota obyvateľstva na km ²	60,70

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Fyzicko-geografická poloha obce

Mapa 1: Poloha obce Vrt na Slovensku vo vzťahu k hlavnému mestu, krajskému centru a obvodnému/okresnému mestu

Socio-geografická poloha obce, sídelná štruktúra územia, rozvojové osi

Obec Vrt má výmeru 480 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni NUTS 4 do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho juhovýchodnej časti).

Obec Vrt zo západnej strany susedí s obcou Marcelová, z východnej strany s obcou Radvaň nad Dunajom, z juhu s obcou Patince.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto Komárno (leží približne v 19 km vzdialenosti na západ od obce). Obec je typovo hromadná cestná dedina, ktorá sa historicky vyvinula z obce cestného lineárneho typu.

V riešenom území, t.j. v k.ú. obce sa nachádzajú 2 významné urbánne celky:

- sídelný celok vlastnej obce,
- rekreačný areál, ktorý vznikol okolo termálneho prameňa (vrt z roku 1950) a ktorého význam v súčasnosti presahuje región (je jedným z najnavštevovanejších letných kúpeľných centier Slovenska).

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Vrt leží v priestore rozvojovej osi tretieho stupňa: dudvážsko-dunajská rozvojová os (Galanta - Dunajská Streda - Veľký Meder - Komárno - Štúrovo).

V ďalšom rozvoji záujmového územia rozhodujúcu úlohu bude zohrávať aj tempo rozvoja ponitrianskej rozvojovej osi: Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topoľčany - Nitra - Nové Zámky - Komárno (rozvojová os druhého stupňa).

Poloha obce voči rozvojovým pólom prvého stupňa ako Komárno (34 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2011 v znení KURS 2011 je to sídlo nadregiónálneho až celoštátneho významu) a Nové Zámky (38 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2011 rovnako je to sídlo nadregiónálneho až celoštátneho významu) je dobrá.

Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Geomorfológia a geológia územia

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská rovina. Východnou hranicou riešeného územia je Podunajská pahorkatina.

V rámci Podunajskej pahorkatiny sem zasahuje:

- oddiel Hronská pahorkatina, pododdiel Vojnická pahorkatina s časťami:
  - časť Hurbanovské terasy (Z časť katastra),
  - časť Búčske terasy (V časť katastra),
- oddiel Čenkovská niva (na J malá časť katastra).

Základný typ reliéfu:

- St. Žitava a Virtske jazero sa nachádza na mladej poklesávajúcej morfoštruktúre s agradáciou, ktorej os tvorí rieka Dunaj. Predstavujú reliéf rovín a nív.
- ostatná časť katastra leží na mierne diferencovanej morfoštruktúre bez agradácie s výskytom sprašových tabúl, strednými riečnymi terasami, ostrovčekovite s pieskovými presypmi a dunami. Predstavuje reliéf zvlnených rovín.

Väčšia časť územia leží na Podunajskej pahorkatine, ktorá je vyšším stupňom Podunajskej nížiny a vytvorila sa rozčlenením tektonicky vyššie vyzdvihnutého povrchu s riečnymi terasami. Reliéf terás je zmiernovaný pomerne rozľahlými sprašovými pokryvmi. Priestor katastra najvýraznejšie modelujú prítoky Dunaja.

Geologický podklad riešeného územia tvoria:

- Z časť katastra - Kvartér, holocén, nívné sedimenty, splachy,
- V časť katastra - Kvartér, pleistocén, fluviálne štrkopirskové terasy prevažne risské,
- na S katastra ostrovčekovite - Kvartér, pleistocén, viate piesky a pieskové duny.

Z regionálneho hľadiska územie spadá do oblasti Podunajskej panvy. Na stavbe územia sa podieľajú hlavne kvartérne sedimentárne horniny.

Kvartér je reprezentovaný pokryvnou vrstvou sedimentov premenlivej mocnosti, ako aj alúviom rieky Dunaj. Pobrežná línia Virtskeho jazera katastrálneho územia Virtske tvorí jasnú hranu riečnej terasy. Od tejto línie na JV tvoria podklad eolické sedimenty – naviate vápnité piesky a na SV k.ú. fluviálne sedimenty, štrky, piesčité štrky, piesky a hliny.

Z hľadiska seizmických pomerov sa územie obce zaraďuje medzi aktívne oblasti v rámci Slovenska (zemetrasenia v riešenom území dosahujú intenzitu 6 až 90 MSK).

Pôda

Z hľadiska kvality pôdneho fondu prevažná časť riešeného územia disponuje kvalitným pôdnym fondom. Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva, avšak intenzívnym poľnohospodárstvom dochádza k zvyšovaniu veternej erózie. Kontaminované pôdy sa nenachádzajú v k.ú. obce. Všetky druhy pôd v rámci PPF v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov (nedoriešené koncovky v chovoch hospodárskych zvierat, veľkoblukový systém hospodárenia na ornej pôde, zjednodušené oševné procesy, chemizácia a mnohé ďalšie aktivity) a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže sa znížila ich prirodzená úrodnosť.

Lesy

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je Zákon č. 326/2005 Z. z. Zákon o lesoch (v znení č. 275/2007 Z. z., 359/2007 Z. z., 360/2007 Z. z., 540/2008 Z. z., 499/2009 Z. z., 117/2010 Z. z., 96/2012 Z. z., 345/2012 Z. z., 115/2013 Z. z., 180/2013 Z. z., 182/2014 Z. z.)

Podľa tohto zákona lesy sú jedným z najväčších bohatstiev Slovenska, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

V záujmovom území lesy majú malú rozlohu – lesné pozemky predstavujú 1,9% výmery obce.

Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 10,5 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Tab. č. 1: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (v °C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	Amplitúda
Teplota (°C)	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	19	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6	9,9	22,6

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Zaujmové územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Tab. č. 2: Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5	86,4

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Tab. č. 3: Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok (v mm)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Zrážky (mm)	32	33	37	43	56	62	60	48	42	48	50	44	555

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Tab. č. 4: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	13,3	11,1	3,6	-	-	-	-	-	-	-	0,4	6,6	35,0

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

Pedologické podmienky územia

V k.ú. obce prevládajú pôdne typy nížin. Podunajskú rovinu reprezentujú alúviá riek. Pôdy sa tu sformovali pod vplyvom podzemných a povodňových vln. Plošne tu prevládajú rôzne subtypy čiernic, ktoré na mnohých miestach prechádzajú do čiernicových černoziem. Pozdĺž riek

na nivách sa tiahnu široké pruhy fluvizemí. Na viatych pieskoch sú tu ostrovčeky regozemí karbonátových. Sporadicky sa vyskytujú hnedozeme a ostrovčeky slancov, slanísk.

Hlavné pôdne typy v k.ú. obce sú:

- černoze čiernicové karbonátové – stred katastra,
- černoze kultizemné karbonátové stredné a ľahké – okraj SV častik.ú.,
- čiernice kultizemné karbonátové a čiernice glejové karbonátové – pri Vírskom jazere,
- regozeme modálne a kultizemné karbonátové ľahké – stred SV časti k.ú.

Pôdu v zastavanom území sídiel zastupujú antropogénne pôdy typu kultizem a antrozem so špecifickým chemicko-fyzikálnym a zrnitostným zložením, zmeneným kolobehom vody a živín väčšinou v smere nepriepustnosti pre povrchovú vlahu a narušeným kapilárnym zdvihom vlahy podzemných a podpovrchových vôd.

Súčasná krajinná štruktúra

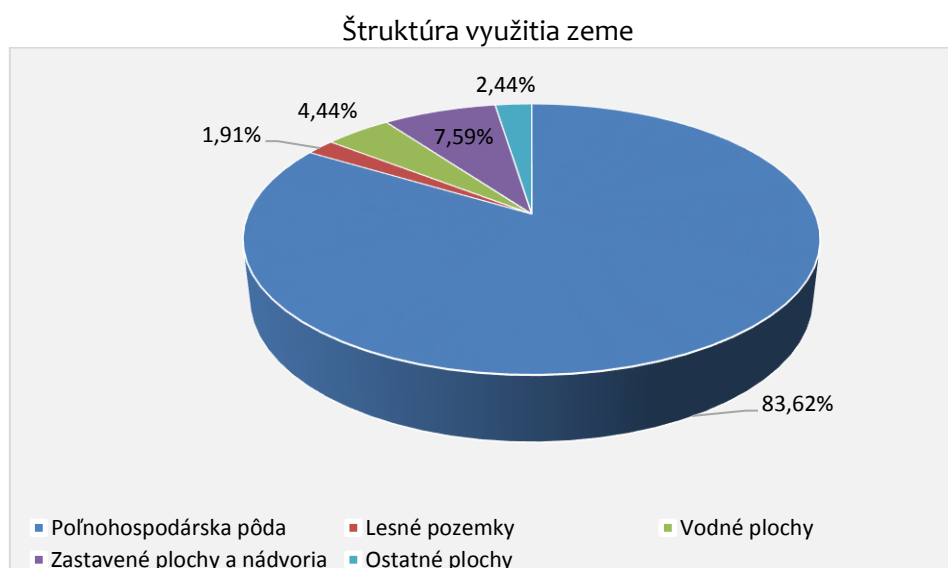
Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny je poľnohospodársky, so sústredenými vidieckymi sídlami. Ide o nížinnú rovinnú oráčinovú-lúčnolesnú krajinu.

Vodné plochy - Stará Žitava a Vírské jazero ležia na JZ okraji územia (vodné plochy tvoria prirodzenú hranicu katastra). Majú veľký krajinnoeologický význam, so sprievodnou vegetáciou pôsobia v krajine mimoriadne pozitívne. Tieto ramená, alebo zvyšky tokov plnia významnú krajinnotvornú funkciu v krajine.

Tab. 5: Štruktúra využitia zeme (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavené plochy a nádvoria	Ostatné plochy
Virt	4 678 863	3 912 261	89 470	207 792	354 991	114 349

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Rastlinstvo, živočíšstvo

Z hľadiska fyto geografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerotermej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinavrátania do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu na väčšine riešeného územia predstavujú jaseňovo-brestovo-dubové a jelšové lužné lesy, vrbovo-topoľové lužné lesy.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení - ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo spôsobujú ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu.

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie obce patrí do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu lužného dunajského okrsku.

Na území obce sa z poľovnej (srstnatej i pernatej) zveri vo voľnej prírode nachádzajú všetky významné druhy (srnec, diviak, bažant, jarabica a zajac).

Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) považujú tuhé, kvapalné a plynné časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov. V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov a pieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja.

Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce Virt patrí do povodia toku Dunaj, ktorý tvorí južnú hranicu riešeného územia. Dlhodobý priemerný prietok Dunaja v Komárne je 2 290 m³/s. V porovnaní s dlhodobým priemerným mesačným prietokom na Dunaji nadpriemerné vodné mesiace sú marec, apríl, máj a jún (maximum).

Režim podzemnej vody v riešenej oblasti ovplyvňuje spomenutý veľtok - Dunaj.

Cez riešené územie preteká aj viac odvodňovaco-zavlažovacích kanálov – Patinský kanál, Radvanský kanál, Potkanovský kanál a lžiansky kanál. Na vybudovaných odvodňovaco-zavlažovacích kanáloch je prietok regulovaný manipuláciou so stavidlami v závislosti od hladinového režimu a požiadaviek na povrchovú vodu, resp. na odvodnenie tej-ktorej oblasti.

Na juhozápadnom okraji územia obce Virt sa nachádza Stará Žitava a Virtské jazero, ktorého revitalizácia by významne prispela k rozvoju atraktivity riešeného územia – mala by vzniknúť atraktívny areál pre relax a oddych (s možnosťou kúpania a rybolovu).

Voda

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 409/2014 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon). Tento zákon vytvorí podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Dunaj, ktorý ohraničuje územie mikroregiónu, patrí medzi najznečistenejšie toky Slovenska, je kontaminovaný odpadovými vodami priemyselného a komunálneho charakteru, ako aj poľnohospodárskym znečistením. Z areálovo-bodových konfliktov má najpodstatnejší význam absencia odkanalizovania (akumulácia odpadových vôd v žumpách a septikoch) a poľnohospodárska činnosť (je to hlavne spôsobené dusičnanmi, pesticídmi a únikom zo silážnych štiav).

Kvalita podzemných vôd v tejto oblasti sa pozoruje v kvartérnych sedimentoch rieky Dunaj. Zmeny režimu kolísania hladín v závislosti od hladiny v povrchovom toku patria k hlavným faktorom vplyvu zmien kvality podzemných vôd. V dôsledku vysokej priepustnosti zvodneného prostredia sa stáva problémom sekundárne znečistenie podzemných vôd poľnohospodárskou a priemyselnou výrobou, ale aj skládkovanie komunálnych odpadov a znečistenie komunálnych odpadových vôd.

Podzemné vody tejto oblasti sú vysoko mineralizované (od 680 mg/l do 1700 mg/l). Na vysokej mineralizácii sa výrazne podieľajú sírany - 650 mg/l, chloridy - 130 mg/l, taktiež obsah dusičnanov je zvýšený až na 65 mg/l. Príčinou tohto javu je vysoké zasolenie pôd vplyvom antropogénnej činnosti. K ďalším nevyhovujúcim ukazovateľom kvality podzemnej vody patrí nízke nasýtenie kyslíkom, železo je zvýšené do 2,6 mg/l. Z organických látok boli zistené ropné látky a prítomnosť benzopyrénu. Z pesticídnych látok bol identifikovaný lidan pod medznou hodnotou, avšak jeho prítomnosť potvrdzuje intenzívne poľnohospodárske znečistenie. Sledovaná oblasť pririečnej zóny Dunaja je veľmi zraniteľná a zaťažená poľnohospodárskym znečistením.

Na juhozápadnom okraji územia obce Virt sa nachádza Stará Žitava a Virtské jazero, ktorého revitalizáciu je potrebné riešiť v strednodobom horizonte.

Ochrana prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce pokolenie ako zdravú.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Biotypy druhov vtákov európskeho významu a biotypy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Na základe vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 440/2008 Z.z. do riešeného územia zasahuje 1 chránené vtáčie územie: Chránené vtáčie územie Dolné Pohronie.

V k.ú. obce Virt sa nachádza jedno chránené územie, ktoré si vyžaduje zvláštny stupeň ochrany a ktorej sa týka najprísnejšia ochrana prírody a krajiny (4. a 5. stupne ochrany).

- Mašan - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Virt. Za PR bola vyhlásená v roku 1988 na ochranu zvyškov pieskomilnej vegetácie a živočíšstva Podunajskej roviny. Jedná sa o stepné biocenózy na vápnatých viatych pieskoch, význačných pre Podunajsko. Celková výmera PR je 2,1607 ha.

Tab. 6: Vybrané charakteristiky Chráneného vtáčieho územia Dolné Pohronie

Výmera [ha] :	1210
Prekryv so sieťou CHÚ	0%
V pôsobnosti :	CHKO Dunajské luhy, CHKO Ponitrie
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj :	Nitriansky
Okres :	Komárno, Nové Zámky, Levice
Kataster :	Bátorove Kosihy, Búč, Radvaň nad Dunajom, Virt, Pastovce, Horný chotár, Mužla
Charakteristika: Hniezdnym biotopom včelárika zlatého (<i>Merops apiaster</i>) a brehule hnedej (<i>Riparia riparia</i>) sú predovšetkým umelé alebo prirodzené hlinito-piesčité steny v južnejších a teplejších častiach Slovenska. Dostatok takýchto biotopov v CHVÚ Dolné Pohronie v spojitosti s dostatkom potravy poskytujú vhodné podmienky pre výskyt európsky i národne chránených druhov.	

Zdroj: ŠOP SR, 2015

Ovzdušie

Zákon č. 137/2010 Z.z. Zákon o ovzduší (v znení č. 318/2012 Z.z., 180/2013 Z.z., 350/2015 Z.z. upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie nepatrí medzi zaťažené oblasti, ako aj širšie územie, obvod Komárno patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiám (čo je dôsledok spolupôsobenia viacerých faktorov: nížinný reliéf, absencia priemyselných závodov znečisťujúcich ovzdušie). Na znečisťovaní ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO_x, NO_x a CO.

Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská). Nemalý podiel na vysokej prašnosti majú veterná erózia a poľnohospodárstvo. Závažné lokálne ohrozenia v znečistení ovzdušia spôsobujú v zberovej sezóne sušičky poľnohospodárskych podnikov, ako i aplikácia umelých pesticídov.

V obci Virt sa nenachádzajú výraznejšie zdroje znečistenia ovzdušia.

Hluk a vibrácie

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami je ošetrená zákonom č. 2/2005 Z.z. - Zákon o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí. Prípustná hodnota hluku od roku 1997 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

V záujmovom území najväčším zdrojom hluku je intenzívna doprava prechádzajúca obytnou zónou na ceste III/1465.

Kvalita životného prostredia

V procese aktualizácie environmentálnej regionalizácie Slovenska sa v roku 2001 spracoval súbor tematických máp za územie Slovenskej republiky (spravidla v 1:500 000) vyjadrujúcich stav zložiek životného prostredia a mieru pôsobenia rizikových faktorov životného prostredia.

Na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov sa vymedzilo 5 stupňov kvality životného prostredia (ohrozené územia z hľadiska životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie sú tie, ktoré sú zaradené do 4. a 5. stupňa kvality životného prostredia).

Na základe vyššie uvedenej metodiky v celkovom hodnotení úroveň životného prostredia v riešenom území je 4. stupňa, čo znamená, že je to prostredie narušené. Možno však konštatovať, že riešené územie patrí medzi najmenej znečistené územia v okrese Komárno. Hlavne je to tým spôsobené, že sa tu nenachádza žiadna priemyselná výroba a aj poľnohospodárstvo je v súčasnosti v útlme a nevyužíva umelé hnojivá (tak ako to bolo v minulosti).

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je Zákon č.79 zo 17. marca 2015 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a tiež v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 310/2013 Z.z. o vykonaní ustanovení zákona o odpadoch.

Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch, POH SR a POH Nitrianskeho kraja je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pred ich zneškodňovaním.

Uvedené činnosti sú zohľadnené v „Programe odpadového hospodárstva obce Virt do roku 2015“.

Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom majú vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

V obci Virt sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtýždňovom intervale (ukladá sa na riadenú skládku v obci Iža),
- v obci je zavedený komplexný triedený zber odpadu (vrátane PET fliaš, skla, papiera, nebezpečného odpadu (napr. akumulátory), bielej techniky atď.), zberné miesto sa nachádza vo dvore Obecného úradu.

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotným komunálnym odpadom. V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší triedený zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci.

V strednodobom horizonte je potrebné zvýšiť informovanosť občanov o triedenom zbere komunálnych odpadov.

Ludské zdroje, trh práce

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

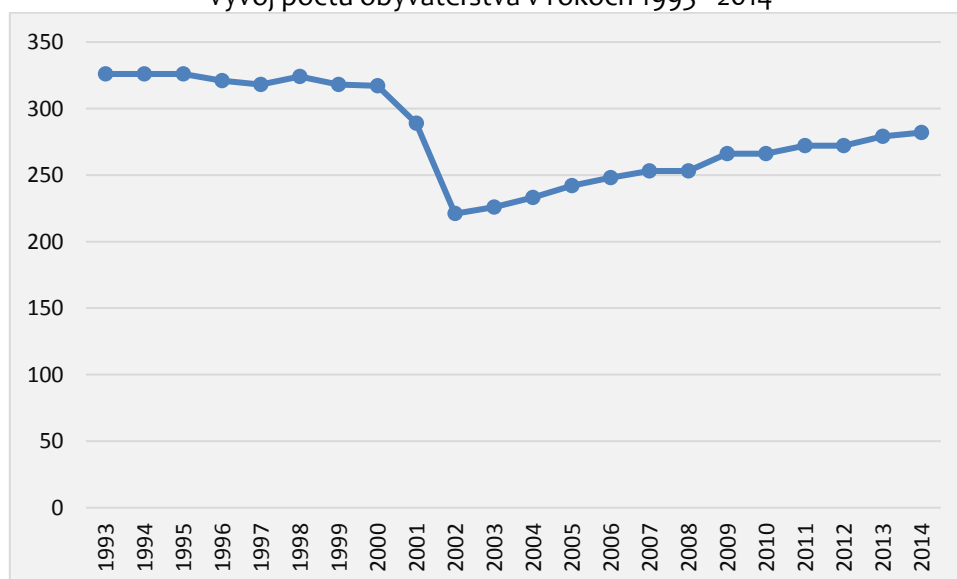
Možno konštatovať, že z hľadiska posledného obdobia vývoja počtu obyvateľstva je počet obyvateľov obce je viac-menej vyrovnaný.

Tab. 7: Vývoj počtu obyvateľstva v obci Vrt

Rok	Počet obyvateľov
1993	326
1994	326
1995	326
1996	321
1997	318
1998	324
1999	318
2000	317
2001	289
2002	221
2003	226
2004	233
2005	242
2006	248
2007	253
2008	253
2009	266
2010	266
2011	272
2012	272
2013	279
2014	282

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad 2015

Vývoj počtu obyvateľstva v rokoch 1993 - 2014

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad 2015, Vlastné spracovanie

Nárast obyvateľstva obce je možné dosiahnuť ťažiskovo zo zdrojov z dosťahovania obyvateľov v produktívnom veku do obce a to v rámci vnútroregionálnej migrácie predovšetkým z mestských centier (Komárna) za kvalitným vidieckym bývaním, resp. za zdrojom práce.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozširovania aglomerácií trojuholníka Bratislava – Budapešť - Viedeň – sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva.

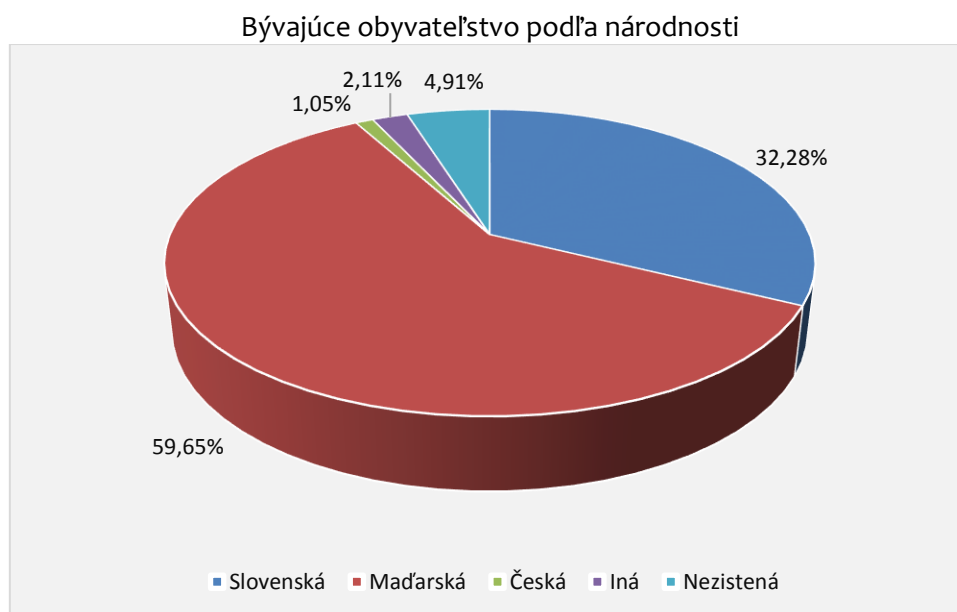
Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne zlé hodnoty, hodnota tohto ukazovateľa svedčí o silnej váhe obyvateľov v produktívnom veku: priemerný vek obyvateľstva obce je 44,34 kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 38,9 rokov.

Tab. č. 8: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národnosti

Národnosť	Virt		
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	45	47	92
Maďarská	81	89	170
Česká	0	3	3
Iná	4	2	6
Nezistená	6	8	14
Spolu	136	149	285

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Z hľadiska národnostného zloženia obyvateľstvo obce je heterogénne. Podľa SODB 2011 59,65% obyvateľstva obce sa hlásilo k maďarskej národnosti, kým 32,28% k slovenskej národnosti.

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011, Vlastné spracovanie

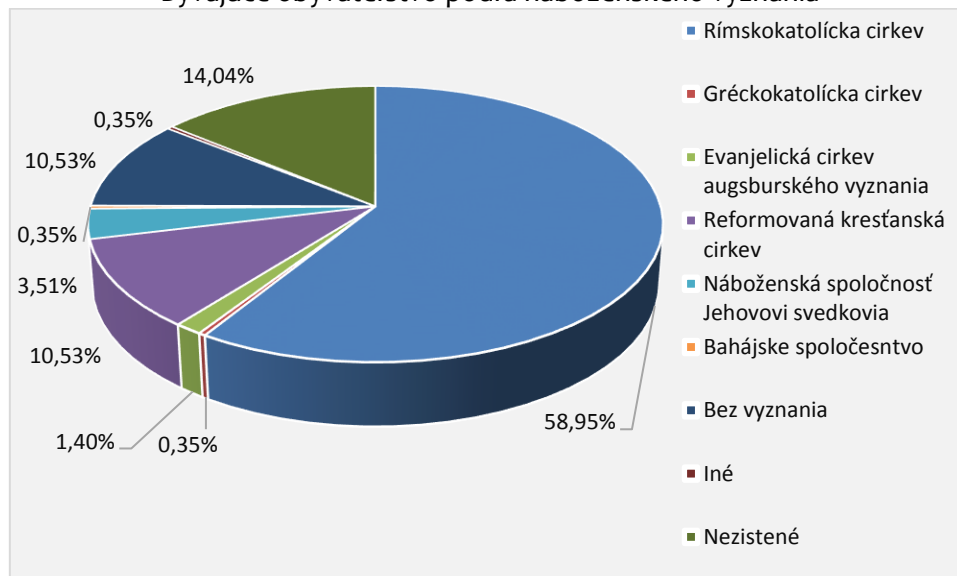
Tab. č. 9: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie	Virt		
	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	77	91	168
Gréckokatolícka cirkev	1	0	1
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	3	1	4
Reformovaná kresťanská cirkev	13	17	30
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	5	5	10
Bahájske spoločstvo	0	1	1
Bez vyznania	15	15	30
Iné	0	1	1
Nezistené	22	18	40
Spolu	136	149	285

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Podľa SODB 2011 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominujú obyvatelia, ktorí sa prihlasujú k rímskokatolíckemu náboženskému vyznaniu (tvoria 58,95% obyvateľstva obce). Počet osôb bez náboženského vyznania je 30.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011, Vlastné spracovanie

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločnom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

V období transformácie vzrástli príjmové a sociálne rozdiely - diferencovali sa možnosti získania bytu, objavili sa ohrozenia a obavy zo straty zamestnania, čo v konečnom dôsledku viedlo a vedie k diferencovanému prístupu k takým rozhodnutiam, ako je uzatvorenie manželstva, založenie rodiny a počet detí.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má podpriemernú úroveň pôrodnosti. V období 2000-2014 miera natality bola okolo 7,08%, kým celoštátny priemer bol 10,21‰.

Tab. č. 10: Vývoj počtu narodených v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet narodených v priebehu roka	1	2	1	4	4	1	2	3	4	2	1	2	1	1	1

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad 2015

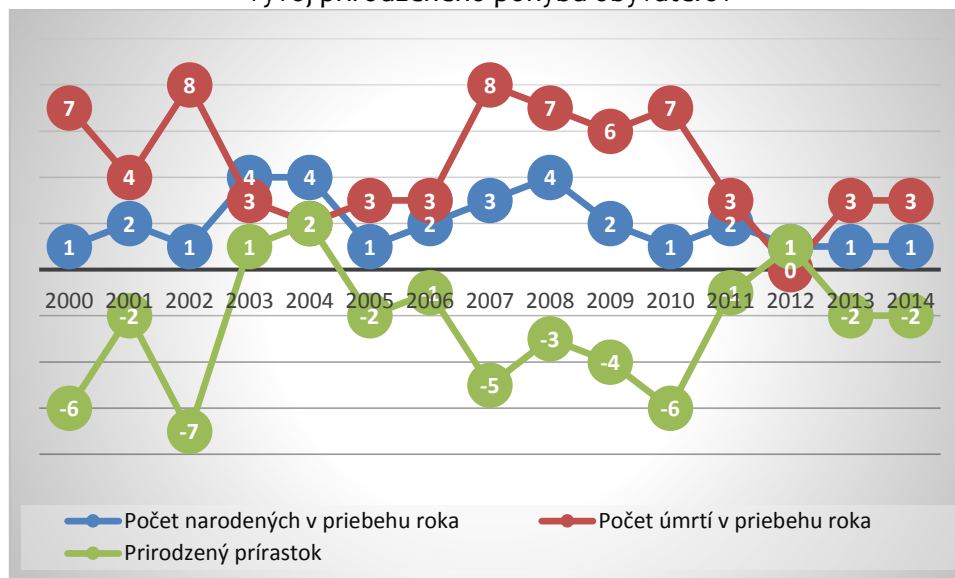
Tab. č. 11: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet úmrtí v priebehu roka	7	4	8	3	2	3	3	8	7	6	7	3	0	3	3

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad 2015

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých indikuje výrazný prirodzený úbytok obyvateľstva v obci (v období 200-2014 počet narodených bol 30, kým počet zomretých bol 67), čo zapríčiňuje viac faktorov. Okrem špecifickej úmrtnosti a pôrodnosti obyvateľov sa medzi dôvody uvádza zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciacia životných stratégií a orientácií mladých ľudí (sobáš prestal byť jedinou cestou osamostatnenia sa od rodičovskej rodiny) a emigrácia mladých ľudí do rozvojových pólův.

Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľov

Zdroj: Obecný úrad, Vlastné spracovanie 2015

V období 2010-2014 miera úmrtnosti v obci bola nad celoštátnym priemerom – v danom období na 1000 obyvateľov obce pripadalo ročne 15,84 zomretých (celoslovenský priemer bol 9,69 zomretých), t.j. miera mortality bola okolo 15,84‰.

Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov – ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti, avšak najviac to ovplyvňuje silne starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy,

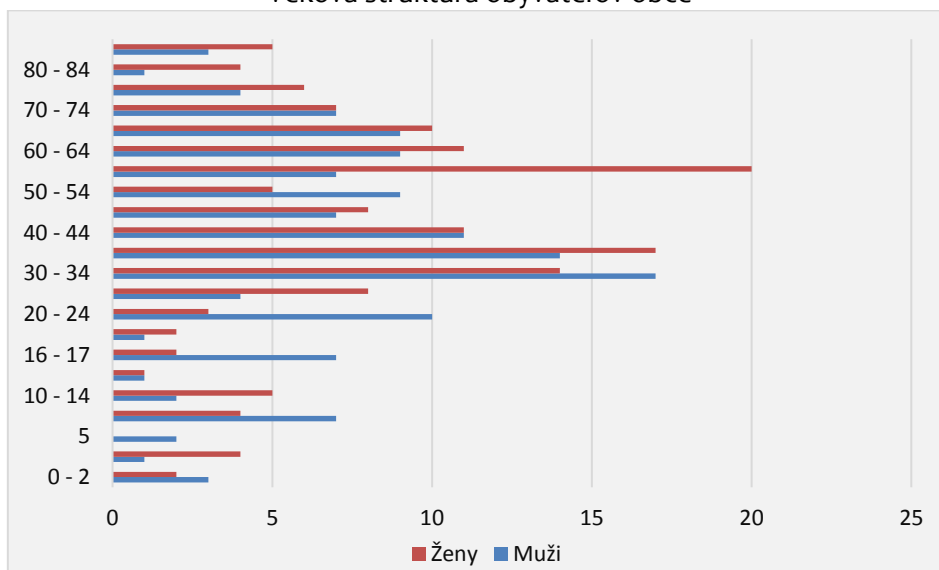
predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne vysoká je aj úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievne choroby mozgu.

Tab. č. 12: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku

Vek	Virt			
	Muži	Ženy	Úhrn	%
0 - 2	3	2	5	1,8
3 - 4	1	4	5	1,8
5	2	0	2	0,7
6 - 9	7	4	11	3,9
10 - 14	2	5	7	2,5
15	1	1	2	0,7
16 - 17	7	2	9	3,2
18 - 19	1	2	3	1,1
20 - 24	10	3	13	4,6
25 - 29	4	8	12	4,2
30 - 34	17	14	31	10,9
35 - 39	14	17	31	10,9
40 - 44	11	11	22	7,7
45 - 49	7	8	15	5,3
50 - 54	9	5	14	4,9
55 - 59	7	20	27	9,5
60 - 64	9	11	20	7,0
65 - 69	9	10	19	6,7
70 - 74	7	7	14	4,9
75 - 79	4	6	10	3,5
80 - 84	1	4	5	1,8
85 +	3	5	8	2,8
Spolu	136	149	285	100,0

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Veková štruktúra obyvateľov obce

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (muži 15-59, ženy 15-54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce

približne kopíruje celoštátny trend. Práve všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie sa so staršími ľuďmi (napríklad podpora klubovej činnosti dôchodcov, skvalitnenie opatrovateľských služieb atď.).

Tab. č. 13: Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva

Podiel obyvateľstva:	Virt		
	Muži	Ženy	Spolu
0 - 5	4,4	4,0	4,2
6 - 14	6,6	6,0	6,3
Produktívny	71,3	68,5	69,8
Poproduktívny	17,6	21,5	19,6
Priemerný vek	41,69	46,76	44,34

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. Obec (ako i jej mikropriestor) v porovnaní so SR dosahuje nižšiu strednú dĺžku života aj u mužov aj u žien.

Tab. č. 14: Stredná dĺžka života pri narodení na rôznych regionálnych úrovniach

Územie	Muži - rok	Ženy - rok
Okres Komárno	70,83	78,45
Nitriansky kraj	72,23	79,56
SR	73,19	80,00

Zdroj: <http://www.infostat.sk/vdc/sk/index.php>, 2015

Poznámka: údaje za roky 2010-2014

Nekoordinovaná exploatacia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým do potravinového reťazca. Nedomyšlené sceľovanie pozemkov a nie vždy odborne vyriešené odvodnenie v synergii s vyššie menovanými negatívnymi javmi podmieňujú celkové zhoršenie stavu prostredia, čo má nepriaznivý dopad na genofond rastlín a živočíchov. To všetko prispieva k celkovému zníženiu kvality štruktúry krajiny a ekosystémov a vo svojich dôsledkoch negatívne ovplyvňuje vek a zdravotný stav ľudskej populácie v tomto regióne.

Nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne vysoká je aj úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievne choroby mozgu.

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Index potratovosti v mikropriestore obce (v okrese Komárno) je vyšší než celoštátny priemer. Počet živonarodených s vrodenou chybou v záujmovom regióne je tiež nad celoštátnym priemerom.

Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest –

migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v Komárne a v susednom Maďarsku (predovšetkým v meste Komárom). Podľa SODB 2011 104 osôb, t.j. 77,04% ekonomicky aktívnych obyvateľov obce (celkový počet EA k SODB 2011 bol 135) malo svoje pracovisko v inej obci.

V členení podľa pohlavia bola dochádzka žien do zamestnania mimo obce nižšia ako mužov, čo je spôsobené hlavne tým, že ženy vzhľadom na svoje materské povinnosti sú menej mobilné. V odvetvovej štruktúre hospodárstva najvyšší odchod za prácou majú priemyselná výroba a služby. Najnižší odchod za prácou je v poľnohospodárstve. V strednodobom horizonte, po vybudovaní celoročných rekreačných a kúpeľných objektov a zariadení vzniknú nové pracovné možnosti, ktoré by mohli zlepšiť zamestnanosť v riešenom území (t.j. menej ľudí bude odchádzať za prácou z miesta svojho bydliska).

Tab. č. 15: Bývajúce obyvateľstvo podľa miesta narodenia

Obec	Pohlavie	Úhrn obyvateľov	Narodení v obci súčasného bydliska	
			spolu	v %
Virt	muži	136	62	45,6
	ženy	149	54	36,2
	spolu	285	116	40,7

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. 37,9% obyvateľov obce sa narodilo v obci súčasného bydliska, čo svedčí o tom, že podiel ľudí prisťahovaných do obce je výrazný.

Tab. č. 16: Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet prisťahovaných v priebehu roka	9	5	9	14	11	10	8	5	6	5	5	2	4	4	6

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR 2015

Tab. č. 17: Vývoj počtu odťahovaných z obce v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet odhlásených v priebehu roka	4	11	11	6	3	6	6	4	2	0	3	2	1	3	5

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR 2015

V období 2000-2014 do obce sa prisťahovalo 12 osôb, pričom v tom istom období z obce sa odťahovalo len 114 osôb. Tieto údaje svedčia o veľkom migračnom prírastku obyvateľstva, čo vyvolal záujem ľudí bývať v obci s dobrými životnými podmienkami v blízkosti hospodárskeho centra Komárno-Komárom. V najbližších rokoch prvoradou úlohou bude ďalšia podpora migračného prírastku obyvateľstva obce.

Migračné saldo obyvateľov obce Virt v období 2000-2014

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR 2015, Vlastné spracovanie

Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Miera ekonomickej aktivity obyvateľov obce je 50,88%, čo je nad celoštátnym priemerom (celoštátny priemer je 48,7%). V čase SODB 2011 v obci bolo 56 nezamestnaných, čo predstavovalo až 21,6% ekonomicky aktívnych osôb. 45,17% obyvateľstva obce je nepracujúcim dôchodcom.

Tab. č. 18: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia I.

Obec	Pohlavie	spolu	v %	Osoby ekonomicke aktívne				Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí
				z toho						
				na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci členovia domacností v rod. podniku	nezamestnaní			
Virt	muži	66	48,9	0	3	0	6	0	33	1
	ženy	69	51,14	0	3	0	11	6	45	0
	spolu	135	100,0	0	6	0	17	6	78	1

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č.19: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia II.

Obec	Pohlavie	spolu	Žiaci a študenti		
			v tom		
			Deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl
Virt	muži	27	16	9	2
	ženy	20	16	4	0
	spolu	47	32	13	2

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

V čase SODB 2011 v obci bolo 32 detí a žiakov ZŠ a 15 študentov na stredných a vysokých školách. Podiel vysokoškolákov na celkovom počte obyvateľstva bol pod celoštátnym priemerom: len 0,7% obyvateľstva obce navštevovalo vysokú školu (celoslovenský priemer bol 5,8%).

Tab. č. 20: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Ovetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	3	5	8	5
Výroba potravín	1	1	2	1
Výroba nápojov	1	1	2	2
Výroba textilu	1	0	1	1
Výroba odevov	0	1	1	1
Výroba kože a kožených výrobkov	3	7	10	9
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	1	2	1
Výroba a spracovanie kovov	1	1	2	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1	0	1	0
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	1	1	2	0
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	1	1	2	2
Zber, úprava a dodávka vody	1	0	1	1
Výstavba budov	3	2	5	5
Špecializované stavebné práce	2	1	3	2
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	2	1	3	0
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	9	4	13	10
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	3	6	9	6
Pozemná doprava a doprava potrubím	4	1	5	4
Skladové a pomocné činnosti v doprave	2	0	2	2
Ubytovanie	2	1	3	3
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	1	2	3	3
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	2	1	3	3
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	0	1	1	1
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	2	1	3	1
Právne a účtovnícke činnosti	1	1	2	2
Vedecký výskum a vývoj	1	0	1	1
Prenájom a lízing	0	1	1	0
Sprostredkovanie práce	1	0	1	0
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti	0	1	1	1
Bezpečnostné a pátracie služby	1	0	1	1
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	0	1	1	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	3	8	11	8
Vzdelávanie	3	5	8	7
Zdravotníctvo	0	4	4	3
Sociálna práca bez ubytovania	0	1	1	1
Nezistené	9	7	16	15
Spolu	66	69	135	104

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroprodukcčných prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí mierne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví, avšak v čase SODB 2011 ešte 8 osôb stále pracovalo v primárnom sektore, t.j. 5,9% ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovalo v poľnohospodárstve a súvisiacich službách (celkový počet EA k SODB 2011 bol 135).

Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie (tvorba nových pracovných miest v tomto odvetví v obvode/okrese Komárno je stále ešte nízka), avšak blízkosť maďarského priemyselného priestoru – v meste Komárom – umožnila umiestnenie uvoľňujúcej priemyselnej pracovnej sily.

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

Tab. č. 21: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Základné		18	29	47
Učňovské (bez maturity)		28	23	51
Stredné odborné (bez maturity)		14	19	33
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		9	5	14
Úplné stredné odborné (s maturitou)		26	30	56
Úplné stredné všeobecné		1	7	8
Vyššie odborné vzdelanie		3	1	4
Vysokoškolské bakalárske		4	1	5
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		9	12	21
Vysokoškolské spolu		13	13	26
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	6	1	7
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	1	1	2
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	1	0	1
	zdravotníctvo	1	2	3
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	2	5	7
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	2	3	4
	nezistený	1	1	2
Bez školského vzdelania		15	16	31
Nezistené		9	6	15
Úhrn		136	149	285

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

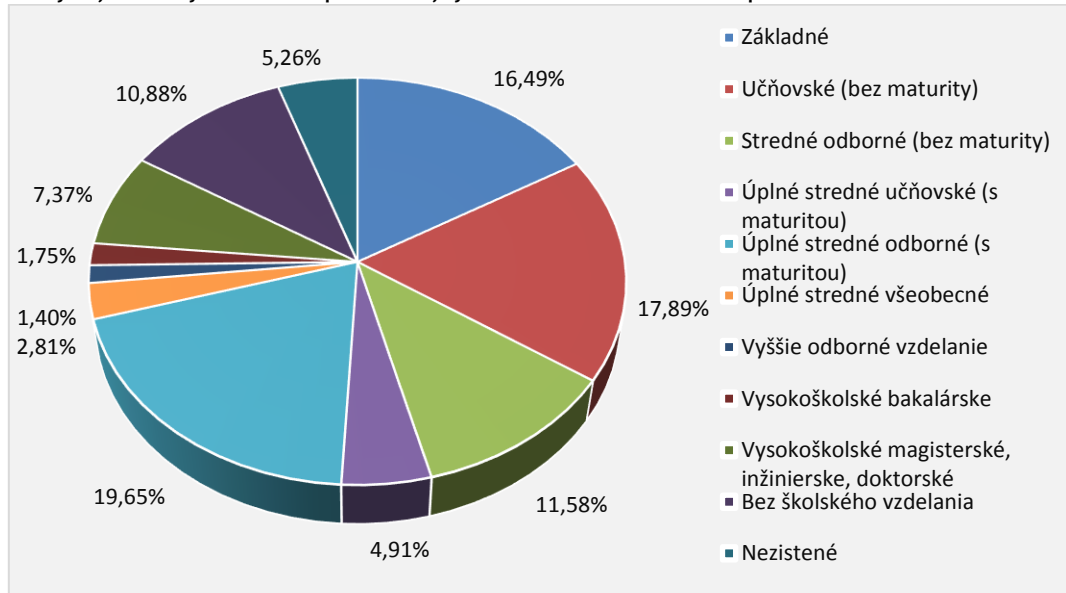
Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec (ako aj celý obvod/okres Komárno) veľmi nízku vzdelanostnú úroveň. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je dôsledkom viacerých faktorov: malá mobilita obyvateľstva obce vplyvom jazykovej bariéry (tak v súčasnosti, ako aj v minulosti – jazyková uzavretosť komunity je typickou črtou záujmového územia), rurálny charakter územia (čo sa všeobecne vyznačuje podpriemernou vzdelanostnou štruktúrou,

študovanie nie je rodinným príkladom), neúplný školský systém pre obyvateľov maďarskej národnosti, nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva obce (vysoký podiel osôb v poproduktívnom veku, ktorí majú väčšinou len základné vzdelanie).

V štruktúre školského vzdelania na úrovni obce a Slovenska sú extrémne veľké rozdiely. Index vzdelanosti obyvateľov obce Virt nedosahuje ani polovicu celoštátneho priemeru.

Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Zdroj: ŠÚ SR SOBD 2011

Potreby našej ekonomiky a štruktúrne zmeny v technike, technológii a medzi odvetviami vyvolali analogické zmeny v sociálnej štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Od roku 2000 vzrástol podiel podnikateľov, avšak sa znížil podiel družstevných poľnohospodárov.

Podnikateľská aktivita v obci (ako aj v jej mikropriestore) je na relatívne dobrej úrovni – 11,1% ekonomicky aktívneho obyv. vykonáva podnikateľskú aktivitu bez zamestnanca a 2,2% ekonomicky aktívneho obyv. je podnikateľom so zamestnancami (celoslovenský priemer prvého ukazovateľa je 9,6%, celoslovenský priemer druhého ukazovateľa je 2,7%).

Relatívne vysoký podiel podnikateľov na celkovej počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva zdôvodňuje hlavne nedostatok pracovných možností v obci (i v jej mikropriestore) – veľa ľudí sa začalo podnikat' z núdze.

Tab. č. 22: Bývajúce obyv. ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní a pohlavia

Obec	Postavenie v zamestnaní						Ekonomicky aktívny spolu
	zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	Vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	ostatní a nezistení	
		so zamestnancami	bez zamestnancov				
Muži	41	3	9	0	0	13	66
Ženy	47	0	6	0	0	16	69
Spolu	88	3	15	0	0	29	135
v %	65,2	2,2	11,1	0,0	0,0	21,5	100,0

Zdroj: ŠÚ SR SOBD 2011

Podiel zamestnancov na celkovej počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva je 65,2%, kým celoslovenský priemer je 68,7%.

Nezamestnanosť

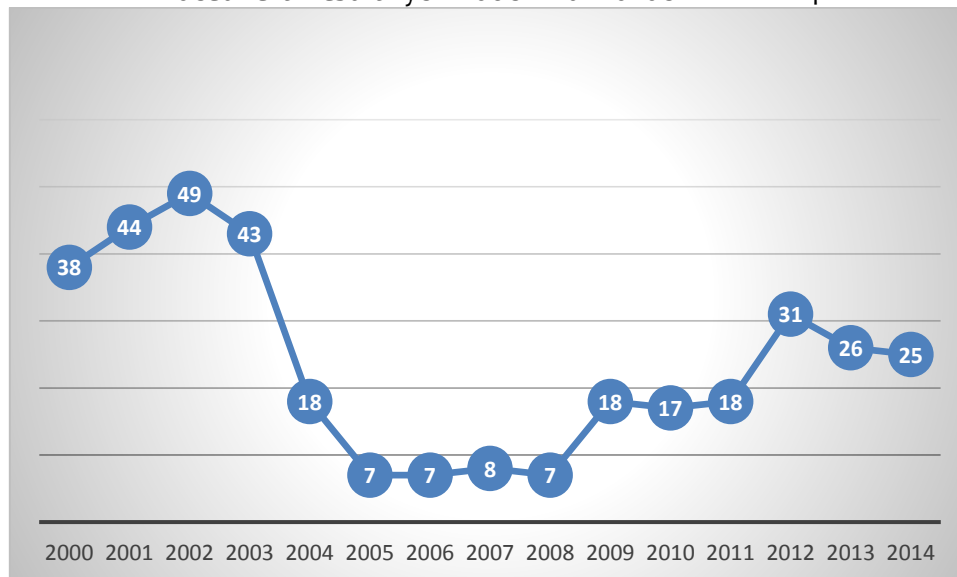
Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno je nad úrovňou celoštátneho priemeru.

V dôsledku globálnej krízy a krízy ekonomiky Slovenska úroveň miery nezamestnanosti v mikropriestore riešeného územia - v okrese Komárno narástol, v súčasnosti je nad celoštátnym priemerom 12,29%, aj nad priemerom za Nitriansky samosprávny kraj 11,21% – k 31.12.2014 bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno 15,48%.

K 31.12.2014 bolo v obci Vrt 25 evidovaných nezamestnaných - z toho 13 žien.

Počet nezamestnaných v obci Vrt v rokoch 2000-2014

Zdroj: ŠÚ SR 2015

Najväčšie problémy súčasného trhu práce sú vysoká miera nezamestnanosti ľudí vo veku nad 40 rokov a dlhodobá nezamestnanosť (nezamestnanosť trvajúca dlhšie ako 12 mesiacov).

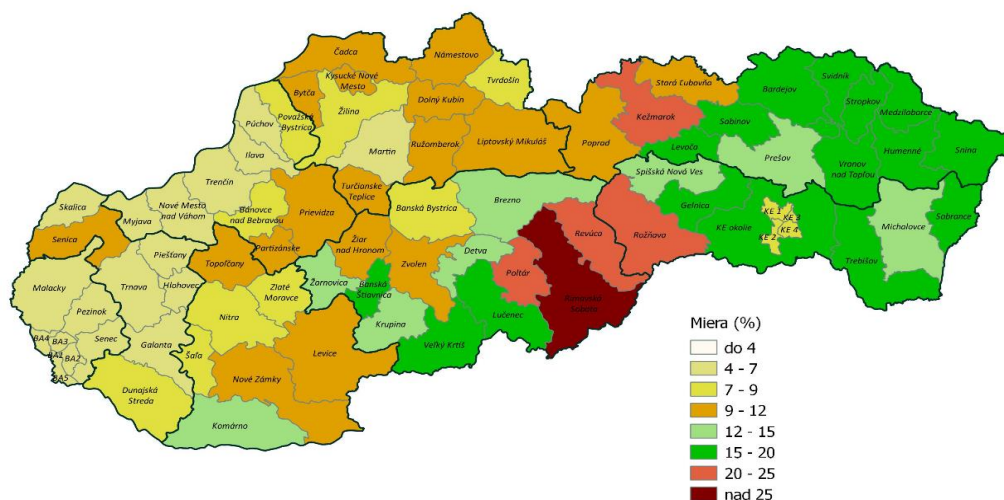
Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štruktúrnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

Tab. č.23: Základné ukazovatele o evidovanej nezamestnanosti v okresoch Nitrianskeho kraja k 30. 11. 2015

Územie	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamest. spolu	v tom				Miera evidovanej nezamestnanosti (%)
			disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	vzdelávanie a príprava pre trh práce	dočasná prac. neschopnosť a OČR	absolventská prax	
Slovenská republika	2 697 064	337 031	290 512	1 257	25 912	3 390	10,77
z toho							
Nitriansky kraj	349 874	39 319	34 503	103	3 399	355	9,86
v tom							
Komárno	54 517	8 284	7 332	30	654	72	13,45
Levice	56 086	7 152	6 087	3	811	42	10,85
Nitra	82 628	6 714	6 062	23	497	53	7,34
Nové Zámky	71 433	8 379	7 359	12	674	79	10,30
Šaľa	26 374	2 519	2 191	8	233	20	8,31
Topoľčany	38 164	4 249	3 668	23	349	76	9,61
Zlaté Moravce	20 672	2 022	1 804	4	181	13	8,73

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 30.11.2015

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava

Miera evidovanej nezamestnanosti vypočítaná na základe výberových zisťovaní ŠÚ SR a priemerného počtu uchádzačov o zamestnanie v roku 2014. Algoritmus výpočtu stanovilo MPSVR SR.

Mzdy

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov vyspelosti regiónov je cena práce. Cena práce je nemotivačným faktorom z pozície zamestnávateľa, ak je jej rast rýchlejší než rast produktivity práce. V rokoch 2001-2004 v študovanom regióne došlo k výraznému vzájomnému odchýleniu medzi vývojom produktivity práce a vývojom reálnych miezd – zatiaľ čo produktivita práce už prekonalala svoju predtransformačnú úroveň, reálne mzdy ešte za touto úrovňou výrazne zaostávajú. V budúcom období sa očakáva mierne oživovanie rastu reálnych i nominálnych miezd, veď súčasná úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy v okrese/obvode Komárno dosahuje len 77,02% celoštátneho ukazovateľa.

Tab. č. 24: Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy podľa krajov za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobia m.r. = 100
Bratislavský kraj	1 260	107,3
Trnavský kraj	905	105,0
Trenčiansky kraj	875	104,9
Nitriansky kraj	836	105,1
Žilinský kraj	890	104,0
Banskobystrický kraj	833	105,0
Prešovský kraj	769	104,9
Košický kraj	924	103,9

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 25: Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy na rôznych regionálnych úrovniach za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobia m.r. = 100
Spolu SR	992	105,7
z toho		
Nitriansky kraj	836	105,1
v tom okres		
Komárno	764	105,2
Levice	860	110,2
Nitra	885	104,0
Nové Zámky	778	103,5
Šaľa	931	107,3
Topoľčany	755	103,1
Zlaté Moravce	807	102,4

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

V roku 2014 priemerná mzda v obvode/okrese Komárno bola 764 EUR – pričom priemerná mesačná mzda v SR bola 992 EUR (v Nitrianskom kraji bola 836 EUR). Nízka úroveň nominálnej mzdy v záujmovom regióne - priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Komárno bola nižšia o 228 EUR ako priemer v SR - je odrazom faktorov, ako nemoderná štruktúra hospodárstva (v regióne dominuje poľnohospodárstvo), nízka kvalifikačná štruktúra obyvateľov regiónu a nedostatok pracovných možností.

Ludia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 40 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu,

čoho dôsledok je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Títo občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov.

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov.

V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

Domový a bytový fond, domácnosti

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Jedným zo základných predpokladov na riešenie celkovej nepriaznivej situácie v regióne, ako sú nízka ekonomická aktivita obyvateľov a nepriaznivý demografický vývoj s priamym dopadom na jeho vekovú štruktúru, je vytvorenie podmienok na bývanie.

V čase SODB 2011 v obci bolo 113 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce 75%-ný podiel mali rodinné domy (85 rodinných domov). Počet neobývaných domov v obci je 5, z ktorých 4 sú určené na rekreáciu.

Od 2011 nedošlo k žiadnym zmenám v počte a štruktúre bytového a domového fondu. Táto skutočnosť svedčí o stagnácii rozvoja bytového a domového fondu. Cieľom je tento stav zvrátiť.

Tab. č. 26: Trvale obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Virt
pred r. 1919	1
1919 - 1945	6
1946 - 1960	28
1961 - 1970	25
1971 - 1980	19
1981 - 1990	6
1991 - 2000	2
2001 - 2005	1
2006 a neskôr	0
Nezistené	24
Spolu	112

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností.

Tab. č. 27: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu

Typ súkromnej domácnosti	
Nerodinné domácnosti	36
Domácnosti, ktoré tvorí jedna rodina	54
Domácnosti pozostávajúce z dvoch a viac rodín	19
Spolu	109

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Pri sčítaní ľudu v roku 2011 bolo v obci 109 cenзовých domácností. Vývoj počtu cenзовých domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Tab. č. 28: Domácnosti podľa veľkosti

Veľkosť súkromnej domácnosti	
1 osoba	32
2 osoby	28
3 osoby	21
4 osoby	20
5 osôb	6
6 osôb a viac	2

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Ďalším dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch ide o vzájomne želané spolužitie (tzv. viacgeneračné rodiny), spoločné bývanie je väčšinou dôsledkom nevyriešeného bytového problému. Dotýka sa to predovšetkým mladých rodín.

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch.

Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne býajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenзовých domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že hospodária spoločne. Vývoj počtu cenзовých domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Na celkovom počte cenзовých domácností podiel úplných domácností, v ktorých bývajú spolu obidvaja rodičia buď sami alebo so svojimi deťmi, bol prevládajúcim typom domácností.

V poslednom desaťročí došlo k nárastu počtu neúplných rodín, najmä v dôsledku stúpajúcej rozvodovosti, čo je nepriaznivým javom z hľadiska ďalšej reprodukcie populácie. Veľkostná skladba cenзовých domácností ukazuje, že najrozšírenejším typom domácností je 3 členná domácnosť.

Tab. č. 29: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Typ obydľia	
Obývané byty	108
Iné obytné jednotky	0
Kolektívne obydľia	0
Nezistené	5
Spolu	113

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 30: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Obývané byty podľa celkovej podlahovej plochy	
< 40	5
40 – 80	66
81 – 100	18
100 +	12
Spolu	101
1 obytná miestnosť	0
2 obytné miestnosti	6
3 obytné miestnosti	50
4 obytné miestnosti	16
5 a viac obytných miestností	29
Spolu obývané	113
Neobývané	5
Nezistenou obývanosťou	0
Spolu	118

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Celkový charakter životnej úrovne obyvateľstva sa prejavuje rastom hmotnej spotreby obyvateľstva a jej kvality. Konkrétnym prejavom toho je vysoká vybavenosť domácností predmetmi dlhodobej spotreby.

Technická infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základné predpoklady rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektívnosť dovozu vstupov do územia a vývozu výstupov výroby z daného územia.

Záujmové územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región.

V blízkosti riešeného územia prechádzajú dva dopravné koridory základnej siete TEN-T:

- Koridor Rýn - Dunaj,

- Koridor Orient / Východné stredomorie

Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť prítomnosť hore uvedených dopravných sietí (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory).

Obec má relatívne dobrú dopravnú polohu aj vo vzťahu k diaľničnému systému Európy: 30 km južne od obce, na území Maďarskej republiky prechádza diaľnica E75.

Cestná infraštruktúra

Kataster obce Vrt je s ostatným územím SR prepojený cestnou komunikáciou III. triedy č. III/1465 spájajúcou v smere severozápad-juhovýchod a to obec Marcelová (na štátnu cestu III/1464) s cestou I/63 (Štúrovo – Komárno – Dunajská Streda – Bratislava), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Cesta I/63 má v celom svojom priebehu nevyhovujúci šírkový parameter, čo má za následok zvýšenú nehodovosť a kolízie automobilovej dopravy s cyklistami a chodcami. Kritický je najmä úsek medzi obcou a odbočením k rekreačnému areálu.

V blízkosti obce sa nachádza ďalšia významná dopravná os: cesta I. triedy I/64. Tento ťah v ďalekom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest - Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie. Medzi cestou a oploteniami rodinných domov sú úzke pásy zelene a stromov, asphaltové (betónové) chodníky pre peších sú vybudované len v krátkych úsekoch. Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov, ako aj skvalitniť miestne komunikácie. V strednodobom horizonte je potrebné zrekonštruovať miestne komunikácie.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Podmienky cestnej dopravy v riešenom území pozitívne ovplyvňuje, že Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja navrhuje rezervovať koridor pre výhľadovú úpravu cesty I/63 v úseku hranice kraja s Trnavským krajom – Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu I. triedy (C11,5/80).

Železničná doprava

Obec Vrt nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v meste Komárno na trati č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 135 je elektrifikovaná.

Hromadná doprava

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje ARRIVA Nové Zámky a.s..

Prepojenia hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (17,5 km),
- cesty do regionálneho uzla Štúrovo (32,5km),

- cesty do hlavného mesta Bratislava (122 km) na linke 4045051 (Štúrovo-Komárno-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava).

Ostatné druhy dopravy

Základom vodnej dopravy v riešenom území je Dunajská magistrálna vodná cesta E80 s prístavmi v Komárne, v Štúrovo a prístavným pontónom s lávkou v Patinciach oproti termálnemu kúpalisku.

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošídlných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na:

- vzťahy na centrálnu časť obce,
- vzťahy k rekreačným cieľom súvisiacim s medzinárodnou cyklistickou trasou pozdĺž Dunaja.

V blízkosti územia priamo prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, medzinárodná Dunajská cyklistická cesta európskeho významu EUROVELO6. V roku 2015 bola ukončená výstavba cyklotrasy v úseku Komárno - Iža - Patince - Moča.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať dostavbu cyklotrás, aby turisti mohli bicyklovať z Bratislavy až po Štúrovo (potom až k Čiernemu moru) po vystavanej cyklotrase. Takto sa má možnosť obec zviditeľniť ako stredisko cestovného ruchu.

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 120 km vzdialenosti v Bratislave, resp. na území Maďarska v Budapešti. Regionálnym letiskom v Nitrianskom kraji je medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu v Nitre – Janíkovciach, ktorému bol udelený medzinárodný štatút.

Tab. č. 31: Stav technickej infraštruktúry

Infraštruktúra	Ukazovateľ	Súčasný stav	Budúci stav
Pošta	áno/nie	nie	nie
Káblková televízia	áno/nie	nie	nie
Verejný vodovod	pokrytie v %	100%	100%
Vlastný zdroj pitnej vody	áno/nie	nie	nie
Verejná kanalizácia dažďová	pokrytie v %	0%	80%
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	pokrytie v %	25%	80%
Rozvodná sieť plynu	pokrytie v %	100%	100%
Pripojenie na sieť internet	ISDN	nie	0%
Verejný internet	áno/nie	áno	áno
Verejný prístupový bod	áno/nie	áno	áno
Internetová kaviareň	áno/nie	áno	áno
Počet počítačov pre verejný prístup do siete internetu	počet	0	2
Pokrytie signálom Orange	%	100%	100%
Pokrytie signálom Telekom	%	100%	100%
Pokrytie signálom O ₂	%	20%	20%

Verejné studne	počet	o	o
Pramene pitnej vody	počet/výdatnosť	o	o
Vodojemy	počet/objem	o	o
Priemyselná zóna poľnohospodárska	počet firiem	o	o
Priemyselná zóna skladové hospodárstvo	skladová plocha v m ²	nie	nie
Skládka TKO	áno/nie	nie	nie
Separovaný zber	áno/nie	áno	áno
Zberný dvor pre separovaný zber	áno/nie	nie	áno
Kompostovisko	áno/nie	nie	áno
Cintorín	počet	1	1
Dom smútku	počet	1	1

Zdroj: Obecný úrad 2015

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec je napojená na skupinový vodovod Komárno a má vybudovaný verejný vodovod. Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu. Riešené územie je zásobované kvalitnou pitnou vodou.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Verejná kanalizačná sieť v obci je čiastočne nie je vybudovaná - jej vybudovanie je strategickou prioritou obce v strednodobom horizonte. Výstavba verejnej kanalizačnej siete ráta s napojením miestnej kanalizačnej siete na čistiareň odpadových vôd v blízkej obci Patince. Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prícestnými odvodňovacími rigolmi.

V strednodobom horizonte je potrebné vybudovať kanalizáciu.

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

Obec Virt je zásobovaná el. energiou z 22 kV elektrického vzdušného vedenia, ktoré prechádza západovo-východným smerom cez kataster obce. V súčasnosti obec je zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce. Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch, staré svietidlá (o intenzite 125 W, 250 W) sú priebežne vymieňané za nové, úspornejšie.

Zásobovanie plynom

Obec je plno plynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Riešeným územím prechádzajú diaľkové telefónne káble. V obci sa nachádza miestna sieť, tá je vybudovaná aj v rekreačnom areáli.

Obec má dobré GSM pokrytie od všetkých mobilných operátorov: Orange a.s., Telefónica O2 a.s. a T-Mobile a.s.. V obci je dostupný aj širokopásmový internet.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu v obci Virt je umiestnená v samostatnom priestore obecného úradu. Rozvody obecného rozhlasu sú vzdušné, čiastočne vedené na betónových stĺpoch elektrického rozvodu, čiastočne sú rozvody vedené aj na drevených stĺpoch slaboprúdových telekomunikačných rozvodov. Amplióny obecného rozhlasu o výkone 15 W sú umiestnené na najfrekventovanejších miestach obce a pri hlavných komunikáciách. Amplióny a rozvody obecného rozhlasu sú približne vymieňané za nové, v budúcnosti je potrebná celková rekonštrukcia.

Káblová televízia

V obci Virt nie je vybudovaný káblový televízny rozvod.

Elektronická siréna

Pre potrebu varovania obyvateľstva a vyrozumienia osôb v prípade nepredvídaných okolností je umiestnená na obecnom kultúrnom dome elektronická siréna a je ovládaná miestne z obecného úradu. Ovládanie je možné aj centrálnne z obvodného/okresného mesta Komárno.

Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele, ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily v predchádzajúcich kapitolách), avšak vplyvom rozvoja cestovného ruchu sa môže stať veľmi prosperujúcim vidieckym sídlom.

Širší priestor obce – obvod/okres Komárno – patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie majú poľnohospodárstvo, potravinársky a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

Poľnohospodárstvo

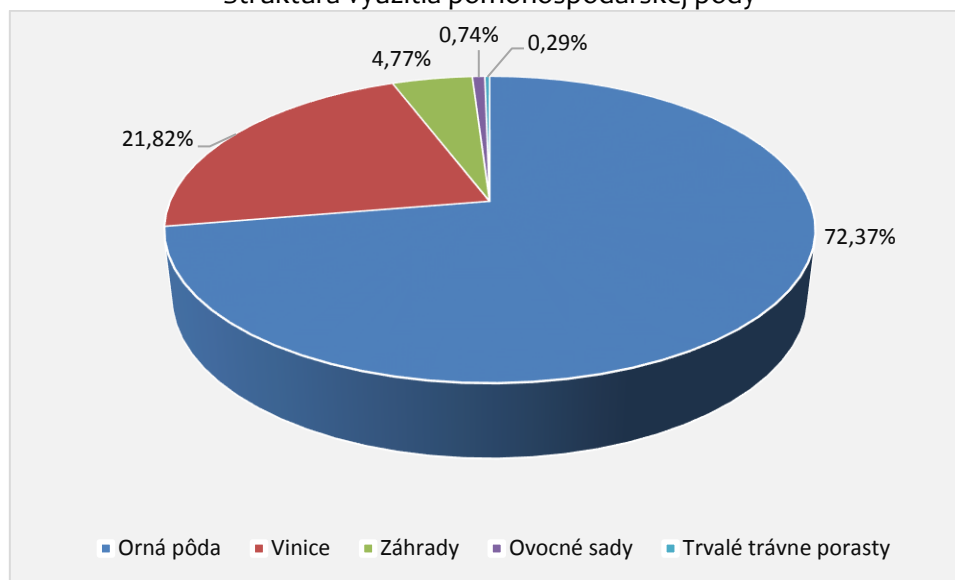
Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 391,2 ha, čo predstavuje 83,62% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda - 72,37%.

Tab. č.32: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospo -dárska pôda	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty
Virt	4 678 863	3 912 261	2 831 311	0	853 833	186 751	28 839	11 527

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Štruktúra využitia poľnohospodárskej pôdy

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR, 2015

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie mikropriestoru obce je aktívna v právnej forme spol. s r.o..

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniny (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a ďateliny. K významným plodinám regiónu, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch.

Živočíšna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočíšnych výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Prevažná väčšina objektov živočíšnej výroby sa nachádza v areáli Potkanovo (areál sa nachádza severozápadne od obce). Nosným programom živočíšnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošípaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna), bývalé poľnohospodárske areály predstavujú veľký potenciál na rozvoj výrobnopodnikateľských aktivít, ktoré nie sú povolené v zastavanom území obce. V obci (ako i v jej mikropriestore) tradične veľký význam má chov ošípaných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky, kačice, morky a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočíšnej výrobe sa musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia.

Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

V mikroregióne obce má veľkú tradíciu včelárstvo, čoho hlavným produktom je med (v záujmovom území sa med produkuje z kvetu repky olejnej, agáta, slnečnice). Okrem toho sa produkuje vosk, medovina, propolis a materská kašička. Spolupráca medzi včelármi a poľnohospodárskymi subjektmi používajúcimi chemické postreky rastlín je dobrá.

Obec (ako aj jej mikropriestor) poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov prakticky na celom svojom území, kde vďaka ochrane a cieľavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zvere (srnec, zajac, bažant).

Dávnej tradícii sa v okolí obce teší rybárstvo (nekonečne veľa možností rybolovu poskytuje rieka Dunaj), ktoré tvorí doplnkovú časť odvetvia pôdohospodárstva. Podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb, upravuje zákon č. 130/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov.

Predmetné územie patrí k málo lesnatým územiám SR, lesnatosť k.ú. obce je nízka (podiel lesného pôdneho fondu je len 1,9%), čo je dôsledkom nížinnej polohy územia, kde maximum pôdy je intenzívne využívané na poľnohospodársku výrobu. V lesnom poraste dominujú topole biele. Všetky lesné plochy sú využívané ako lesy hospodárske.

Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselná výroba obce je veľmi slabá, toto odvetvie zastupujú predovšetkým samostatne zárobkovo činné osoby so svojimi domácimi aktivitami.

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily.

Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel).

V obci sa nachádzajú služby, ako: pohostinská činnosť, poskytovanie služieb reštauračného stravovania a hotelových služieb, sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb, ubytovacie služby, stolárstvo, atď..

Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom.

Sieť maloobchodných predajní predstavuje 1 predajňa s rozličným tovarom. Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

Zariadenia peňažných služieb v obci sa nenachádzajú, najbližšie sú lokalizované v meste Komárno a v obci Marcelová.

Poštový úrad sa nenachádza v obci Vír, dodávacou poštou pre riešené územie je poštový úrad susednej obce Radvaň nad Dunajom.

Podnikateľská aktivita

K 31.12.2014 v obci bolo 38 aktívnych ekonomických subjektov. Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci vyše 90% tvorili fyzické osoby. Podnikateľská aktivita vyjadrená podielom fyzických a právnických osôb na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách.

Z pohľadu zamestnanosti efektívna by bola podpora aktivít vykonávaných fyzickými osobami v rámci živnostenského podnikania.

Tab. č. 33: Vývoj počtu fyzických osôb - podnikateľov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
15	16	20	22	25	21	22	25	21	20	19

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 34: Vývoj počtu fyzických osôb - živnostníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
13	14	18	20	23	21	22	25	21	20	19

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 35: Vývoj počtu fyzických osôb – slobodné povolania v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

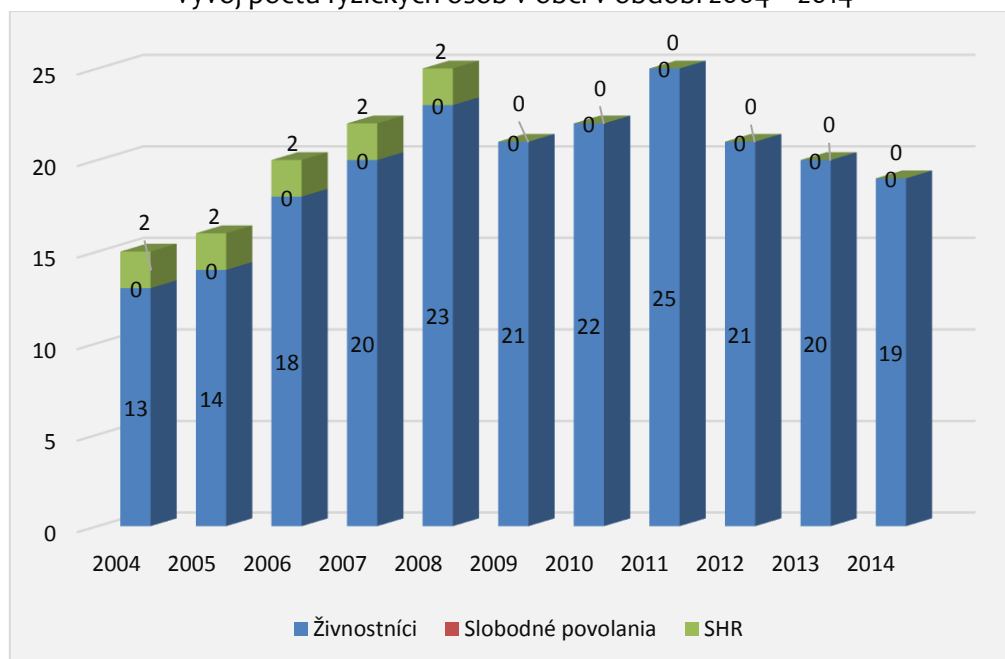
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 36: Vývoj počtu fyzických osôb - samostatne hospodáriacich roľníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
2	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Vývoj počtu fyzických osôb v obci v období 2004 – 2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Tab. 37: Vývoj počtu právnických osôb ziskových v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
2	2	3	2	2	2	4	4	7	12	14

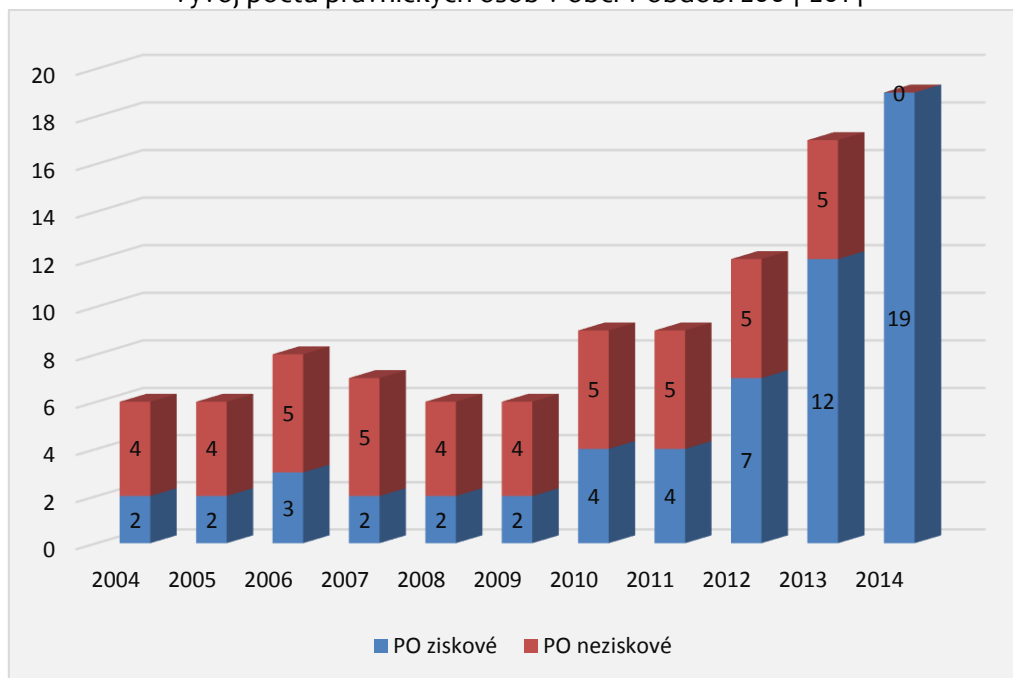
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. 38: Vývoj počtu právnických osôb neziskových v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
4	4	5	5	4	4	5	5	5	5	5

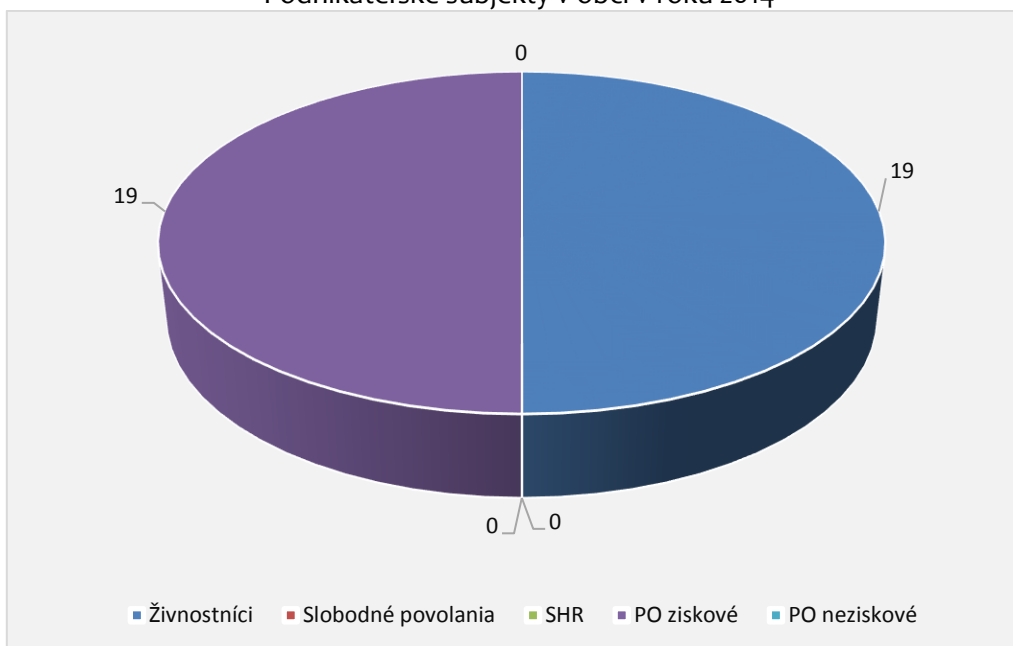
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Vývoj počtu právnických osôb v obci v období 2004-2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Podnikateľské subjekty v obci v roku 2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Tab. č. 39: Zoznam podnikateľských subjektov so sídlom v obci Vrt

Názov podnikateľských subjektov
ALMA COFFE s. r. o.
Attila Rózsás – RA TRANSPORT
BOAT DIESEL s. r. o.
Capital & Law s. r. o.
DEJE Operations s .r. o.
DÉTÉ s. r. o.
FINANCIAL ADVICES s. r. o.
FUCHS s. r. o.
Gregus Engineering s. r. o.
IHG s. r. o.
INC International Nature Concil s r. o.
IZONIL – Logistics s.r.o.
KC Individual s.r.o.
KIRPOL s.r.o.
MASCOOP s.r.o.
RA Transport, s.r.o.
TataLogic s.r.o.
TERMAG s.r.o.
Wildlife Unlimited s.r.o.
ZBEROL s.r.o.
ZODA Kereskedelmi és Szolgáltató s.r.o.
Ján Zsided - VITATRANS
Vojtech Herold - BELMAT
Peter Nagy - STONA
Alica Kondéová - KONDÉ

Zdroj: OR SR, ŽR SR 2015

Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiacich v cestovnom ruchu, tvorbu koncepcných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu upravuje zákon č. 91/2010 Z.z. v znení č. 556/2010 Z. z., 386/2011 Z. z., 352/2013 Z. z., 415/2013 Z. z. o podpore cestovného ruchu. § 6 tohto zákona definuje pôsobnosť obcí nasledovne:

- obec v cestovnom ruchu

- môže iniciovať vznik oblastnej organizácie a podieľa sa na spolufinancovaní jej aktivít,
- spolupracuje s organizáciami cestovného ruchu pri tvorbe programov a plánov hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja na území obce vrátane koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území obce, ročného plánu aktivít a monitorovacej správy o vývoji cestovného ruchu na území obce,
- tvorí programy, plány, stratégie a koncepcie rozvoja cestovného ruchu,
- vytvára vlastné finančné zdroje na realizáciu aktivít v cestovnom ruchu,
- buduje infraštruktúru podporujúcu aktivity v cestovnom ruchu, ktorá spadá do pôsobnosti obce,

- f) sústreďuje štatistické údaje o cestovnom ruchu v obci,
- g) spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy a s orgánmi vyššieho územného celku pri realizácii štátnej politiky cestovného ruchu v Slovenskej republike,
- h) podieľa sa na uplatňovaní mechanizmu fungovania jednotnej prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí.

Stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenska do roku 2020 na základe kultúrneho, historického a prírodného potenciálu cestovného ruchu na Slovensku z dlhodobého hľadiska predurčuje hlavné druhy cestovného ruchu, ktorými sú:

- letný cestovný ruch,
- zimný cestovný ruch,
- kúpeľný a zdravotný cestovný ruch,
- kultúrny a mestský cestovný ruch
- kongresový cestovný ruch,
- vidiecky cestovný ruch a agroturistika
- doplnkové formy cestovného ruchu

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Virt má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie - hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch,
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky.

V obci Virt turisticky najhodnotnejšími lokalitami sú:

- rímskokatolícky kostol - barokový, pôvodne cintorínska kaplnka z 1. pol. 18. storočia
- Kaštieľ renesančno-barokový asi z r. 1720, rozšírený zač. 19. stor.
- náhrobok básnika Dávida Baróti-Szabóa

V záujmovom regióne okrem vyššie uvedených foriem cestovného ruchu sú veľmi dobré predpoklady aj pre kulinársku turistiku - návštevníkov obce môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce (ako i jej mikropriestoru), ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Turista necestuje len do konkrétneho zariadenia alebo do konkrétneho mesta či obce, ale vníma príslušný región ako celok. Preto je potrebné, aby ponuky cestovného ruchu boli navzájom regionálne zosúladené, rozvíjané a uplatňované. Z týchto dôvodov sa nedá vnímať rozvoj cestovného ruchu v obci Virt izolovane od rozvoja cestovného ruchu v regióne obce a preto i tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte.

Širší priestor obce Virt sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

Obec je súčasťou Podunajského turistického regiónu (okresy Dunajská Streda, Komárno, územie obvodu Štúrovo (JV časť okresu Nové Zámky) a 2 obce okresu Senec, nachádzajúce sa v tesnej blízkosti Dunaja (Hamuliakovo, Kalinkovo)), ktorý je zaradený do kategórie s národným významom. K subregiónom s vyprofilovaným cestovným ruchom patria Malý Žitný ostrov

(vrátane vodného diela Gabčíkovo) väzbou na Szigetköz v MR, Dunajská Streda, Veľký Meder, Komárno, Štúrovo väzbou na Ostrihom.

Ponuka služieb CR ešte nie je dostatočne široká a kvalitná. Napriek tomuto stavu v regióne pokladajú odvetviu veľký význam, čoho je dôkazom, že rozvoj cestovného ruchu je integrálnou súčasťou strategických rozvojových plánov od miestnej po regionálnu úroveň. Tak isto spoločný postup v rozvoji cestovného ruchu je jednou z najčastejších tém cezhraničnej hospodárskej spolupráce, na projektovom území hlavne medzi slovenskými a maďarskými oblasťami. Podunajský región zo strednodobého hľadiska je považovaný za región nadregionálneho významu, z dlhodobého hľadiska za národného významu.

Druhy turizmu:

- Silný domáci turizmus
- V letnom období aj prízjazdový turizmus najmä domáci, z ČR a Maďarska
- Dlhodobý pobytový turizmus –v letnom období
- Inak krátkodobé pobyty a silná jednodenná návštevnosť

Formy turizmu:

- Letný pobytový turizmus pri vode, vodné športy
- Letný pobytový pri termálnej vode
- Poznávací turizmus –historické dedičstvo

Aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom:

- Pobyt / rekreácia pri vode
- Vodné športy
- Vodná turistika / vodáctvo
- Pobyt/rekreácia pri termálnej vode
- Cykloturistika
- Vidiecky turizmus
- Poznávací turizmus

V súčasnosti je región vyhľadávaný najmä menej solventnou klientelou ako miesto lacnej dovolenky. Zo zahraničia dovolenkári z Čiech s nízkym rozpočtom na pobyt a hostia zo susedného Maďarska, často kvôli etnickým zväzkom. Nízky podiel na ubytovacej kapacite SR a jej podpriemerné využitie v dôsledku len jednej, krátkej sezóny. Región má predpoklady zlepšenia svojej pozície na trhu. K tomu je potrebné využiť os Dunaja (a jeho bezprostredné okolie), na ktorej sa rozvíja v posledných rokoch medzinárodný turizmus. Druhou šancou sú zdroje termálnej vody. Nutné je však budovať zariadenia, ktoré sa kvalitou svojej ponuky vyrovnajú úrovni v susednom Maďarsku. V takom prípade je reálne získať aj solventnejšiu klientelu v porovnaní so súčasnosťou.

Cykloturistika

Po protipovodňovej hrádzi Dunaja prechádza Dunajská cyklocesta, ktorá je jednou z najnavštevovanejších cyklotrás v Európe. Je súčasťou cesty EUROVELO 6, ktorá má dĺžku 4448 km a nazýva sa aj riečna trasa, lebo vedie pozdĺž veľkých európskych riek - väčšiny Loiry, časti Saôny, krátkej časti horného toku Rýnu a takmer celej dĺžky druhej najväčšej európskej rieky Dunaj, čím spája francúzske atlantické pobrežie s rumunským mestom Constanta pri Čiernom mori. Dunajská cyklocesta prechádza rozmanitou riečnou krajinou a historickými mestečkami. Čo ju ale robí najviac príťažlivou je jej pomerne nízka náročnosť, keďže vedie stále po rovine popri toku Dunaja. Cyklocesta bola v roku 2014 pokrytá asfaltovým povrchom na úseku Komárno – Iža – Patince – Radvaň nad Dunajom – Moča – Kravany nad Dunajom a boli tu vybudované dve cyklistické

odpočívadlá. Je pripravená projektová dokumentácia na chýbajúci úsek EUROVELO 6 v území Komárno – Číčov.

V mikropriestore obce najvýznamnejšími turistickými cieľmi sú:

- mesto Komárno – mesto je významným kultúrnym centrom (je sídlom mnohých kult. inštitúcií: Jókaiho divadlo, Univerzita Jánoša Selyeho) a hraničným priechodom do Maďarska; najväčšou turistickou atrakciou je Mestská pamiatková zóna, Národná kultúrna pamiatka - pevnostný systém Komárna,
- mesto Hurbanovo – najväčšou turistickou atrakciou mesta je Slovenská ústredná hviezdáreň; hviezdáreň poskytuje programy pre verejnosť: projekciu videofilmov s astronomickou tematikou a v prípade priaznivého počasia verejné pozorovanie astronomických objektov,
- mesto Štúrovo – mesto s atraktívnym termálnym kúpaliskom Vadaš,
- mesto Komárom (na území Maďarskej republiky) – mesto je významným centrom kúpeľného cestovného ruchu,
- mesto Esztergom (na území Maďarskej republiky) – mesto je vstupnou bránou do malebného Dunajského ohybu, mesto nazývané „maďarský Rím“ (v meste sa nachádza monumentálna Bazilika postavená medzi rokmi 1822-1869 v klasicistickom slohu, ktorá patrí medzi najväčšie sakrálne stavby v strednej Európe) ročne navštívi vyše milióna turistov,
- obec Patince – najvyhľadávanejšia kúpeľná obec na južnom Slovensku, od júna 2006 termálne kúpalisko má celoročnú prevádzku,
- obec Iža – vyhľadávaná obec s významnou arch. Lokalitou - otvorené sídlisko z doby rímskej – Kelemantia,
- lokality vínnej turistiky v blízkych obciach (Marcelová, Bátorove Kosihy, Moča atď.).

Súčasná úroveň návštevnosti obce je relatívne dobrá, cestovný ruch však má výrazne väčší, zatiaľ nevyužitý potenciál.

V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu (v období 2006-2010 už realizovaná bola rozsiahla modernizácia kúpaliska, avšak neustále treba rozvíjať a skvalitniť služby CR),
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov a tak zabezpečiť efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce veľké rezervy predstavujú:

- Dunajská cyklistická cesta a na ne nadväzujúce odbočky,
- Podunajská vína cesta

Sociálna infraštruktúra - občianska vybavenosť obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení obec má dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi

a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce.

Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.

Stavebné povolenia pre obec sa vydávajú na Spoločnom stavebnom úrade v meste Komárno.

Tab. č. 40: Spádovosť obce Vírť

Ukazovateľ	Hodnota
Sídlo matričného úradu	Radvaň nad Dunajom
Sídlo pracoviska daňového úradu	Komárno
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Komárno
Sídlo Okresného súdu	Komárno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Komárno
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Komárno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Nitra
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Komárno
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Komárno

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

Školstvo

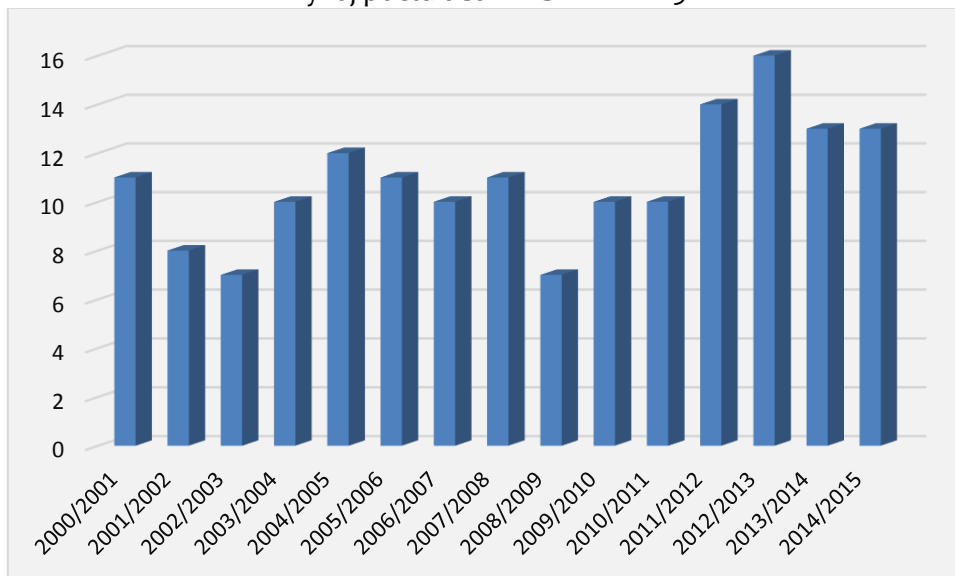
Jediným školským zariadením obce je materská škola s vyuč. jaz. maďarským, ktorú v školskom roku 2014/2015 navštevovalo 13 detí. V obci sa nenachádza základná škola, miestne deti navštevujú základnú školu v susednej obci Marcelová, resp. základné školy v meste Komárno.

Tab. č. 41: Vývoj počtu detí v MŠ 2000-2015

Školský rok	Počet detí v MŠ s VJM
2000/2001	11
2001/2002	8
2002/2003	7
2003/2004	10
2004/2005	12
2005/2006	11
2006/2007	10
2007/2008	11
2008/2009	7
2009/2010	10
2010/2011	10
2011/2012	14
2012/2013	16
2013/2014	13
2014/2015	13

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Vývoj počtu detí v MŠ 2000-2015

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Zdravotníctvo, sociálne služby

Zdravotná starostlivosť o obyvateľov v oblasti primárnej starostlivosti je zabezpečená v zmluvných zdravotníckych zariadeniach - samostatných ambulanciách a zdravotných strediskách mimo obce. Komplexnejšie zdrav. služby sú zabezpečené v meste Komárno.

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) a súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď.).

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb Zákon č.488/2008 Z.z. - zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (v znení č. 317/2009 Z. z., 332/2010 Z. z., 551/2010 Z. z., 50/2012 Z. z., 185/2012 Z. z., 413/2012 Z. z., 485/2013 Z. z., 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 376/2014 Z. z., 345/2015 Z. z.) definuje (v § 80) pôsobnosť obce nasledovne: obec

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
  1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,
  2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
  3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
  4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
  1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,

2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
  3. opatrovateľskej služby,
  4. prepravnej služby,
  5. odľahčovacej služby,
  6. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
1. o poskytovaní sociálnej služby,
  2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulatnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 4 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje podľa § 75 ods.1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 8 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q) vedie evidenciu
1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
  2. rozhodnutí podľa písmena c),
  3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d).

Občania nad 60 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Ďalšie sociálne znevýhodnené skupiny v obci sú nezamestnaní, deti a mládež.

Kompetencie obce vyplývajúce zo zákona č.417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zo zákonov o štátnych sociálnych dávkach:

- obec v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti

- rozhoduje o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi,
- vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pri pomoci v hmotnej núdzi,
- zabezpečuje výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi.

Infraštruktúra v oblasti kultúry a športu, ostatné služby

Kultúra je nielen ozdobou našej spoločnosti, ale je nezastupiteľnou sférou spoločenského života v dnešnej dobe. Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží, výstav, divadelných predstavení a koncertov zabezpečuje predovšetkým *kultúrny dom* je súčasťou Obecného úradu.

Obec má aj obecnú knižnicu, nachádza sa v nej 2800 kníh a má takmer 100 registrovaných čitateľov.

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú:

- základná organizácia CSEMADOK-u,
- Poľovnícky zväz,
- Slovenský zväz záhradkárov.

V území regiónu každoročne sú organizované súťaže hodnotiace kvalitu vína (t.j. degustácia vína). Jedna z veľkého počtu takýchto súťaží je organizovaná v obci Vrt, kde už takmer štvrtstoročnú tradíciu majú takéto súťaže (v poslednom období spoluorganizátorom súťaže je aj obec Almásfüzitő z Maďarska).

Z organizovaných podujatí priťahujúcich veľa návštevníkov do regiónu je najvýznamnejší festival „Dni Mostu priateľstva“, ktorý sa koná každoročne prvý júlový víkend v regióne (trvá pravidelne 3-4 dní). Tento kultúrny festival má bohatý program, ich miestami sú obce regiónu a obec Neszmély z Maďarska. Významná je aj Recitačná súťaž Dávida Baróti-Szabóa (organizovaná pravidelne na jeseň).

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka. V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Zariadenia pre športovú činnosť predstavujú nasledovné športové priestory:

- futbalový štadión

V riešenom území registrovaným športovým klubom je Futbalový klub Dunaj.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. V riešenom území sa nachádza viac občianskych združení, podmienky ich vzniku a ich právne postavenie upravuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, v znení neskorších predpisov.

Tab. č. 42: Zoznam občianskych združení so sídlom v obci Virt

Názov združenia
Futbalový klub Dunaj
Kassai škola jazdcov – lukostrelcov Varga Törzs / Kassai Lovasíjász Iskola Varga Törzs
Paneurópska spoločnosť
Rád rytierov vín Svätého Urbana
TJ Virt

Zdroj: MV SR 2015

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádza aj 1 kostol, 1 cintorín a 1 dom smútku.

História obce Virt

Nielen Virt, ale aj jeho bezprostredné okolie je významnou archeologickou lokalitou, ktorá bola nepretržite osídlená od eneolitu.

Prvá písomná správa o Virte je už z r. 1256 ako Werth. V tom čase patrilo hradu Bana, časť územia aj Sefridovi a archidiakonovi z Komárna, v roku 1260 Makariovi a časť vlastnili Kúnovia. Virt patrilo hradu Baňa iba do r. 1264. Pôvodný vlastník obce Sefrid v spomenutom roku so súhlasom panovníka predal svoju časť – štyri poplužia zeme – vo Virte ostrihomskému arcibiskupstvu, konkrétne arcibiskupovi Filipovi. V tejto súvislosti je veľmi zaujímavá poznámka v Slovenskom vlastivednom slovníku.

Okrem predanej časti arcibiskupstvu sa vo Virte spomína “hradná časť obce”, ktorá r. 1268 pripadla hradu Komárno a Vértovcom (do r. 1598). Tento údaj je pozoruhodný v súvislosti s názvom obce. Prof. P. Zigo, ktorý skúmal motiváciu miestneho názvu Virt dospel k uzáveru, že pomenovanie obce je maďarského pôvodu “virrast”, čo znamená “bdieť”, “nespať”, prípadne v slove “vértelék”, čo znamená vrchol, temeno, štít. Prof. Zigo predpokladá, že pri pomenovaní osady Virt išlo o názov, ktorého motiváciou je poloha obce na mieste, ktoré, sa nachádzalo na odkrytom prietranstve, o miesto pozorovania. Bližšie neosvetlená poznámka vo vlastivednom slovníku o hradnej časti isto nie je náhodná. Zdá sa, že akási pevnosť tu v 13. storočí predsa, len jestvovala. Venujme sa však ďalším, veľmi konkrétnym historickým údajom, o ktorých nás najpodrobnejšie informuje monografia o Komárňanskej župe, ktorá vyšla v rámci milénarých osláv Uhorska. Spomínaní Vértovci sú isto domáca šľachta, ktorá svoje meno prevzala od názvu osady Virt. Vieme o nich, že r. 1598 vymreli po meči, a tak sa ďalšími majiteľmi obce stali Bélyovci. Aj tento rod r. 1622 vymrel po meči. Vo vlastníctve Virtu ich nasledoval Juraj Csajághy s manželkou Barbarovi Korikolyovou. Neskôr sa majiteľmi obce stali Husár ovcí. Imrich Husár svoj diel r. 1723 dal do zálohu Františkovi Gyulayovi. O desať rokov neskôr (1733) sa František Gyulay o Virt súdil s Nedeckovcarai. Podielovými vlastníckmi sa bez bližšieho časového určenia stávajú členovia štyroch určite pokrvne spríbuznených rodov: Nedecky, Pyber, Balog a Martin. Na konci 19. storočia boli vo Virte väčšími vlastníckmi bratia Pyberovci a František Farkaš, ktorí tu obývali pohodlné panské sídlo. Vznik kaštieľa sa datuje už do r. 1720, na začiatku 19. storočia ho prestavbou rozšírili. Do prvej polovice 18. storočia sa hlási aj vznik miestneho kostola, ktorý je zasvätený sv. Trojici. O Virte ešte vieme, že už za Belu IV. sa tu usadili Nemci. Medzi nich treba počítať aj najstaršieho konkrétne menovaného vlastníka Virtu Sefrida (isto sa menoval Sigfried).

O Virte neustále hovoríme ako o obci, v skutočnosti asi predsa len išlo o osadu, ktorá v stredovekú dedinu s vlastnou obecnou správou a vlastnou úradnou agendou asi nikdy neprerástla.

Najväčší rozmach zaznamenala až v 19. storočí – r. 1828 tu stálo 29 domov a mala 158 obyvateľov. Vzápätí však splynula s Radvaňou nad Dunajom, ktorá prebrala všetky úlohy obecnej správy na seba. Je potrebné zdôrazniť, že pomerne dobre poznáme predovšetkým vlastníkov

obce, a to nielen v počiatočnom období jej stredovekého vývinu, ale aj v mladšom historickom vývine Virtu. To je veľmi dôležitý poznatok, pretože vlastný vývin obce sa bude dať, v budúcnosti sledovať najmä v rodových archívoch majiteľov obce. Virt sa samostatne vyvíjal do polovice 19. storočia – do splynutia s Radvaňou nad Dunajom. V r. 1938-1945 patril Maďarsku.

Od r. 1990 je opäť samostatnou obcou.

Napriek tomuto konštatovaniu dnes niet nijakého dôvodu, aby Virt ako samostatná obec, nevlastnila erb. Historický symbol síce nemá, avšak vzhľadom na vyše sedemapolstoročnú existenciu jej erb v súčasnosti prináleží. Uvedomujúc si polohu obce – úrodná nížina- v blízkosti Dunaja s vynikajúcimi klimatickými podmienkami – za erb Virtu je modrý štít, v ktorom zo zelenej pažite vyrastá obrovské zlaté slnko. V tejto podobe je podľa nášho názoru erb pre obec charakteristickou, a zaslúži si ju.

Pamätihodnosti

- rímskokatolícky kostol - barokový, pôvodne cintorínska kaplnka z 1. pol. 18. storočia
- Kaštieľ renesančno-barokový asi z r. 1720, rozšírený zač. 19. stor.
- náhrobok básnika Dávida Baróti-Szabóa

Územné plánovanie

Územné plánovanie patrí k dôležitým nástrojom rozvoja sídiel. Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladzuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súladu výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce.

Územný plán obce Virt je vypracovaný.

Partnerstvá

Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EU vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice týchto dvoch krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb. V nových geopolitických podmienkach rozvoj obce (i jej mikropriestoru) začína ovplyvňovať stále silnejšie aj maďarské mesto Komárom (20 tisíc obyvateľov) a jeho zázemie (značná časť pracovnej sily obce už pracuje v susednom Maďarsku). Táto pohraničná poloha spolu s dobrými prírodnými a klimatickými podmienkami vytvárajú perspektívne predpoklady ďalšieho rozvoja obce.

Obec má aj dobré dvojstranné medzinárodné vzťahy, užšie spolupracuje s 2 obcami z Maďarska: Balatonudvari, Neszmély.

Členstvo v organizáciách:

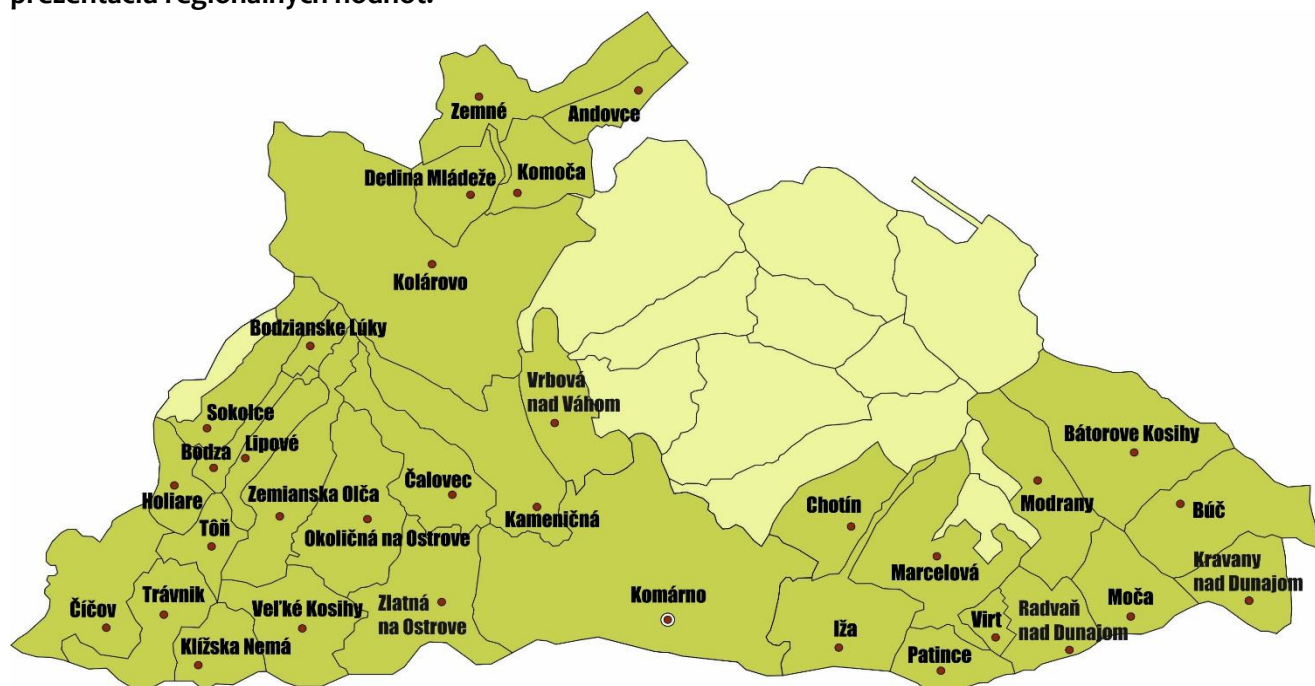
Združenie obcí Hídverők – Most priateľstva - združuje od roku 1998 obce komárňanského okresu od Komárna smerom na Štúrovo. V súčasnosti 11 zo Slovenskej republiky a 5 z Maďarska, starostovia sa spravidla mesačne stretávajú na spoločných zasadnutiach a riešia aktuálne problémy a spoluprácu obcí. Predmetom združenia je zastupovanie a ochrana spoločných záujmov obcí, riešenie ich spoločných problémov a plnenie spoločných úloh, vyplývajúcich zo zákona o obecnom zriadení a ďalších, ktoré svojím rozsahom a náročnosťou presahujú územie, alebo možnosti jednotlivých obcí. ZDŽO bolo aj v minulosti úspešným žiadateľom o podporu svojich aktivít v území.

Regionálna rozvojová agentúra Komárno – obec Virt je členom RRA Komárno prostredníctvom Združenia obcí Hídverők – Most priateľstva od roku 2000. Obec spolupracuje s agentúrou v záujme prispieť k spoločnému rozvoju juhu Slovenska. Cieľom RRA Komárno je aktivizovať ekonomický rozvoj na Slovensku, predovšetkým v regiónoch okresu Komárno, Nové Zámky a Šaľa inštitucionálnym spojením verejnej správy, súkromného sektora a tretieho sektora.

Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov - MAS ZDŽO vznikla v roku 2007 z iniciatívy na prípravu implementácie Prístupu LEADER. V záujme integrácie všetkých spoločenských sfér do rozvojového procesu bolo založené občianske združenie Združenie Dolný Žitný ostrov s cieľom sformulovať miestnu akčnú skupinu. Združenie rozbehlo plnohodnotnú prípravu na Program Leader vďaka podpore Nitrianskeho samosprávneho kraja vo dvoch kolách v rokoch 2007 a 2008. Mikroregión zriadil a prevádzkuje regionálnu skládku odpadov.

V súčasnosti funguje verejno-súkromné partnerstvo formou občianskeho združenia s názvom Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov (ďalej „MAS ZDŽO“), ktoré bolo do registra MV SR zapísané dňa 31.10.2008 a vzniklo z iniciatívy združenia samospráv Združenie obcí Dolného Žitného ostrova spájajúceho 18 obcí z juho-západnej časti okresu Komárno, ktoré vyvíja svoje aktivity už od 30.1.1998, ako pokračovanie občianskeho Združenia Dolný Žitný ostrov založeného v roku 2007. V októbri 2014 sa MAS ZDŽO rozšírila o obce zo Združenia obcí Most priateľstva a mesto Komárno. Dnes tak tvoria členov MAS ZDŽO samosprávy 28 obcí okresu Komárno, mesto Komárno, mesto Kolárovo a 3 obce z okresu Nové Zámky. Okrem riešenia individuálnych aktuálnych problémov členských obcí, občanov a organizácií vznikla v regióne potreba širšej spolupráce a prípravy viacsektorovej spoločnej rozvojovej stratégie územia, a preto sme vytvorili pre územie Stratégiu CLLD do roku 2023.

VÍZIA MAS ZDŽO bola definovaná nasledovne: „Územie Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov je atraktívne a konkurencieschopné územie, ktoré poskytuje dostatočné možnosti pre pracovné uplatnenie a dôstojný zárobok za svoju prácu v sociálnej, zelenej a striebornej miestnej ekonomike, má vybudované siete a infraštruktúru integrujúcu znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ponúka zmysluplné využívanie voľného času, uchováva si svoj vidiecky charakter pri využití endogénnych zdrojov pre svoj trvalo udržateľný rozvoj. V záujme využívania miestneho hospodárskeho potenciálu konzumujú obyvatelia miestne potraviny a spolupracujú aj v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, so zvláštnym dôrazom na prezentáciu regionálnych hodnôt.“

Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov, 2015

Združenie miest a obcí okresu Komárno – združuje 31 obcí okresu Komárno, vzniklo v roku 2014.

Predmetom činnosti Združenia je:

- presadzovanie opodstatnených požiadaviek samosprávy a posilnenie postavenia a práv obcí,
- riešenie regionálnych problémov,
- koordinácia postupu obcí pri plnení im zverených kompetencií a práv,
- koordinácia postupov pri rozvoji technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti,
- iniciovanie a podpora aktivít v oblasti spoločenskej, hospodársko-ekonomickej, ekologickej, sociálnej, športovej, atď.,
- ochrana prírody a životného prostredia.

Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ vznikol v obci Neszmély (v Maďarsku) 3. júla 1999, kedy zástupcovia samospráv žúp Komárom-Esztergom a Pest a prednosta Krajského úradu v Nitre podpísaním zmluvy o spolupráci vyjadrili presvedčenie, že upevnenie a rozšírenie obojstrannej spolupráce nitrianskeho regiónu so župami Komárom-Esztergom a Pest je predpokladom pre obojstranne prospešný ekonomický, sociálny i kultúrny rozvoj dotknutých území. Reprezentantom euroregiónu na Slovensku je Regionálne združenie Váh-Dunaj-Ipeľ (RVDI).

Cieľom RVDI v rámci Euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ je spolupracovať na:

- zvýšení príťažlivosti regiónu,
- zosúladení rozvoja v oblasti hospodárstva a cudzineckého ruchu,
- rozvíjaní vzťahov v oblasti školstva a vedy,
- zosúladení územného rozvoja,
- spolupráci v oblasti ochrany prírody, životného prostredia a vodných zdrojov, odvrátenia živelných pohrôm,
- zosúladení rozvoja dopravy,
- spolupráci v humanitárnej a sociálnej oblasti,
- zachovaní spoločného kultúrneho dedičstva,
- dosiahnutí úspešnej účasti vo finančných programoch spoločenstva EU,
- vytvorení podmienok výmeny informácií a zabezpečení ich toku,
- vypracovaní návrhov, odporúčaní a koordinácií spoločných projektov a programov.

Okolie obce sa vyznačuje významným rurálnym charakterom. Hustota obyvateľstva mikropriestoru obce – okresu Komárno – je pod celoslovenským priemerom, priemerná hustota obyvateľstva je pod 100 osôb/km².

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti “industriálnej” na spoločnosť “informačnú”, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej mikropriestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti, to znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

Pre obce nachádzajúce sa v obvode/okrese Komárno funkciu obvodného/okresného sídla plní mesto Komárno, čo vymedzuje funkčné väzby obce Vrt k centru Komárno.

Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce

Podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Použitie štátnej dotácie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obci, ktorej vlastné príjmy nepostačujú na plnenie úloh samosprávy, možno poskytnúť štátnu dotáciu podľa normatívu určeného vládou. Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajmi a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond; správu fondu vykonáva rada fondu ustanovená obcami, ktoré fond zriadili, a to podľa dohodnutých pravidiel.

Obec vedie účtovníctvo podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, v znení neskorších predpisov. Ročnú účtovnú závierku obce overuje audítor, ako aj overuje ďalšie skutočnosti ustanovené osobitným zákonom. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidlá rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovnávania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovujú osobitné zákony (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Rozpočet obce

Rozpočet obce, upravený zákonom č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj zo zmlúv.

Rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí:

- a) podiely na daniach v správe štátu,
- b) dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy,
- c) ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

Rozpočet obce obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, k rozpočtu samosprávneho kraja a finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám.

Viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov najmenej na tri rozpočtové roky.

Zostavovanie rozpočtu obce vychádza predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených osobitným predpisom a zo schválených finančných vzťahov štátneho rozpočtu k rozpočtom územných samospráv. Obec je pri zostavovaní rozpočtu povinná prednostne zabezpečiť krytie všetkých záväzkov, ktoré pre ne vyplývajú z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi. Po skončení rozpočtového roka obec údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracujú do záverečného účtu obce.

Príjmy rozpočtu

Príjmy rozpočtu obce sú:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu,
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov
- j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj:

- a) prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,
- b) prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení,
- c) návratné zdroje financovania,
- d) združené prostriedky.

Výdavky rozpočtu obce

Z rozpočtu obce sa uhrádzajú:

- a) záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,
- b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou,
- c) výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,

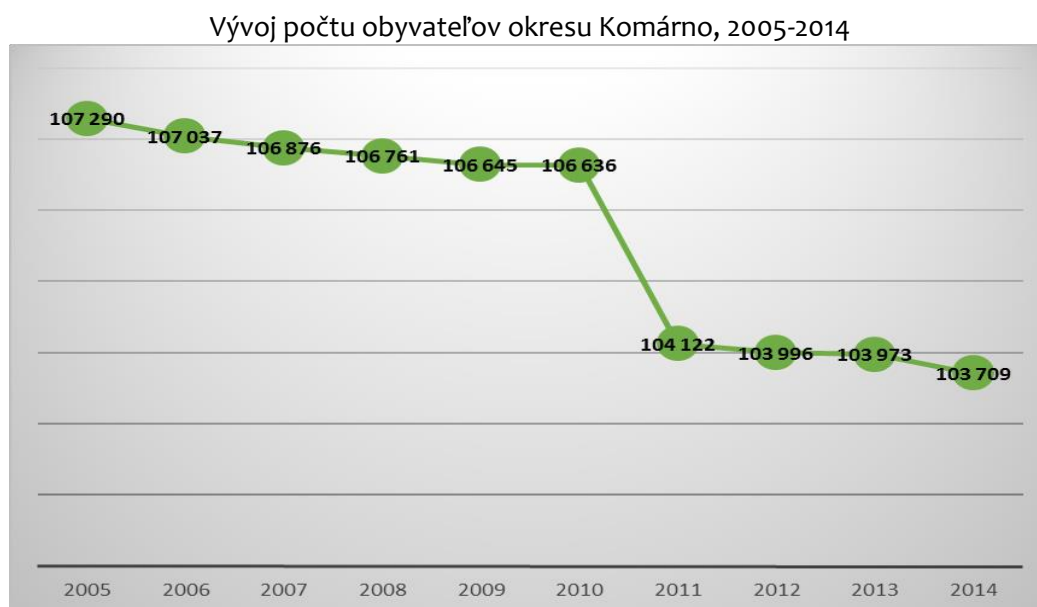
- d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,
- e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,
- g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Majetok obce

Majetok obce tvoria nehnuteľné a hnutel'né veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávka a iné majetkové práva ktoré sú vo vlastníctve obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce. Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila. Majetok obce a nakladanie s ním upravuje zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, zmenený a doplnený zákonmi č. 306/1192 Zb., č. 43/1993 Z.z., č. 245/1994 Z.z., č. 147/1995 Z.z., a č. 447/2001 Z.z.

A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Okres Komárno je okres v Nitrianskom kraji na Slovensku. Má rozlohu 1 100,14 km², žije tu 103 709 obyvateľov (ŠÚ SR, 2015) a priemerná hustota zaľudnenia je 94 obyvateľov na km² (údaje k 31. 12. 2014). Správne sídlo okresu je mesto Komárno. V okrese sa nachádza 41 obcí, z toho 3 so štatútom mesta.

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Prirodzený úbytok obyvateľstva pokračuje, saldo migrácie ale naznačuje pozitívny vývoj, v posledných rokoch v okrese Komárno sa usídlilo viac ľudí, ako sa z neho vysťahovalo. V okrese žije viac žien, ako mužov, čo je podmienené aj strednou dĺžkou života žien o 7 rokov vyššou ako mužov. Vekové zloženie obyvateľstva indukujú v porovnaní s rokom 2005 nárast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a pokles počtu v ostatných kategóriách.

Okres napriek výhodnej geografickej pozícii v trojuholníku troch veľkomiest Viedeň – Bratislava – Budapešť bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti.

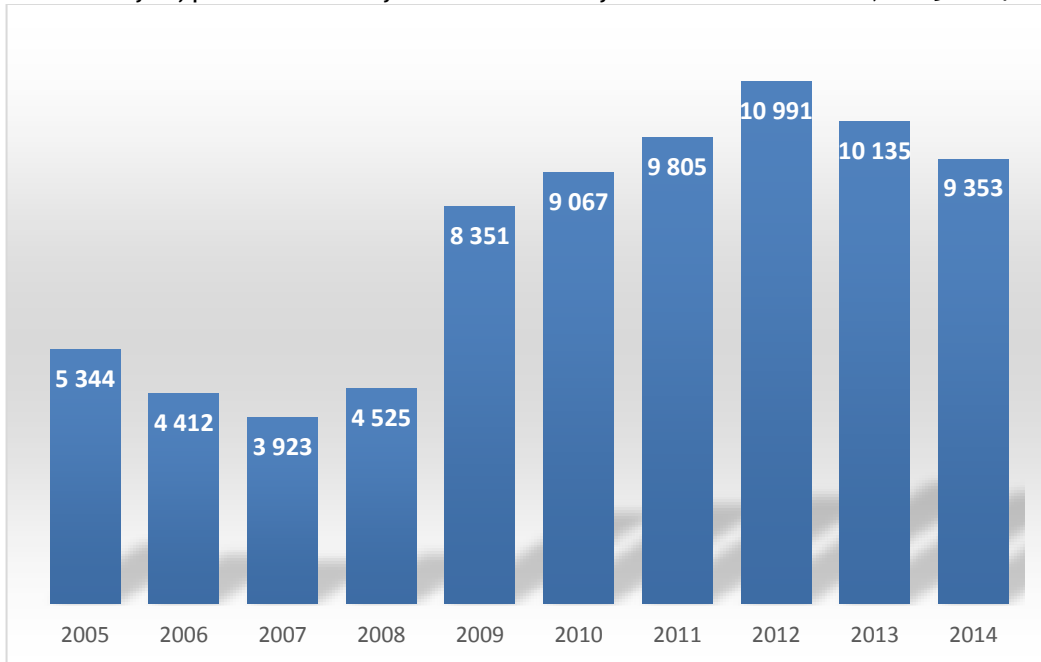
Tab. č. 43: Štruktúra UoZ podľa doby trvania nezamestnanosti na rôznych regionálnych úrovniach k 30.06.2015

Územie	UoZ spolu	Z toho viac ako 12 mesiacov registrovaní UoZ	
		Počet	%
Okres Komárno	9 248	5 234	56,60
Nitriansky kraj	41 362	20 994	50,76
Slovenská republika	353 844	189 817	53,64

Zdroj: ÚPSVR, 2015

Obyvatelia okresu Komárno dochádzajú za prácou aj do okolitých okresov a do susedného Maďarska. Prihraničný priemyselný park (mesto Komárom) síce ponúka podstatne menej pracovných príležitostí v oblasti výroby spotrebnej elektroniky, mobilných telefónov a komponentov do automobilov, ako to bolo po minulé roky, ale vznikli nové pracovné príležitosti v mestách Győr, Tatabánya, Tata, Mór. Z regiónu Kolárovo si občania našli pracovné uplatnenie vo firme Samsung Galanta, tento zamestnávateľ zabezpečuje aj dopravu svojich zamestnancov.

Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v okrese Komárno, 2005-2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Nepriaznivým sa javí vývoj v štruktúre uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania, najmä podľa dĺžky evidencie. Uchádzači vo veku 50 rokov a viac tvoria až 36% všetkých uchádzačov o zamestnanie, sú ťažko umiestniteľní, nakoľko trh práce v regióne vyžaduje flexibilnú pracovnú silu. Zo strany zamestnávateľov je záujem o mladých ľudí, ktorí sa dokážu prispôbiť novým technológiám a častým zmenám vo výrobnom procese.

Priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa SR v období 2005 až 2012 vzrástli z úrovne 701 € na 1 782 €, ale okres Komárno je ešte stále investične poddimenzovaný, dlhodobo je hlboko pod celoslovenským priemerom. V Komárňanskom okrese v roku 2012 dosiahli priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa 1 782 €, čo predstavuje 22% celoslovenského priemeru, ale iba 0,78% oproti okresu s najvyššou mierou priamych zahraničných investícií. Štruktúru podnikateľského sektora tvorí hlavne odvetvie ľahkého priemyslu (výroba obuvi, potravinársky priemysel), potom nasleduje obchod a doprava. V okrese Komárno má výrazné zastúpenie aj poľnohospodárstvo. V roku 2014 bolo v okrese 5 535 podnikov. Počet podnikov rastie, čo je podmienené aj prihraničnou polohou okresu, legislatívnymi a daňovými podmienkami výhodnými pre firmy z Maďarska. Počet podnikateľov podnikajúcich ako fyzické osoby od roku 2008 klesá.

Okres Komárno možno charakterizovať ako poľnohospodársky intenzívne využívanú krajinu. Prevládajúcou činnosťou je poľnohospodárska výroba so všetkými jej kladmi a záporni. Priemysel je v okrese zastúpený v menšej miere, nachádza sa tu iba niekoľko väčších podnikov. Obyvateľ okresu Komárno vyprodukoval v roku 2013 v priemere vyše 366 kg odpadu, avšak z toho bolo zhodnotených len necelých 13% odpadu (55 kg/obyvateľa), čo je však o 16 kg zhodnoteného odpadu na obyvateľa viac ako minulý rok.

Tab. 44: Vybrané ukazovatele okresu Komárno

Okres Komárno, Nitriansky kraj	rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Vybrané ukazovatele demografického charakteru					
Počet obyvateľov k 31. 12. spolu	106 414	103 996	103 973	103 709	103 360
Z toho mužov	51 698	50 640	50 707	50 584	50 482
Z toho žien	54 716	53 356	53 266	53 125	52 878
Predproduktívny vek - EU (0 - 14)	14 090	13 728	13 599	13 464	13 392
Produktívny vek - EU (15 - 64)	77 400	75 231	75 011	74 549	74 295
Poproduktívny vek - EU (65 - 100+)	14 924	15 037	15 363	15 696	15 849
Celkový prírastok obyvateľstva	-222	-126	-23	-264	-349
Saldo migrácie	226	154	336	165	131
Stredná dĺžka života pri narodení muži	70	70	70	71	
Stredná dĺžka života pri narodení ženy	77	78	78	78	
Vybrané ukazovatele sociálneho charakteru					
Nezamestnaní spolu	9 067	9 805	10 991	10 135	9 353
Miera evidovanej nezamestnanosti spolu	16	18	19	18	15
Miera evidovanej nezamestnanosti mužov	15	15	17	16	14
Miera evidovanej nezamestnanosti žien	18	20	22	20	18
Domový a bytový fond a technická vybavenosť					
Dokončené byty	130	160	266	140	
Podiel obyvateľov v domoch napojených na verejnú kanalizačnú sieť	31,3	31,9	34,6	34,9	
Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	84,3	84,5	87	87,5	
Vybrané ukazovatele ekonomického charakteru					
Priemerná hrubá nominálna mzda zamestnanca podľa VZ o štruktúre miezd v €	583	636	659	702	751
Priame zahraničné investície v €	177 061 000	171 557 232	185 303 000		
PZI na obyvateľa v €	1 664	1 650	1 782		
Vybrané ukazovatele organizačnej štruktúry hospodárstva					
Podniky	3 204	3 676	4 303	5 092	5 353
Fyzické osoby -podnikatelia	7 973	7 593	7 282	7 193	6 906
Životné prostredie					
Produkcia tuhých emisií v t	384	415	416		
Množstvo komunálneho odpadu (kg/obyv.)	388	381	375	366	
Množstvo zhodnoteného kom. odpadu (kg./obyv.)	39	56	39	55	

STEEP analýza (analýza externého prostredia)

STEEP analýza pomôže získať obraz o sociálnom, technologickom, ekonomickom, ekologickom, politickom a hodnotovom prostredí, ktoré vplyvajú na rozvoj obce.

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, rastúci záujem o sociálne služby	Úroveň technológií	Nové trhy	Dobry stav životného prostredia	Politika vlády SR v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmena životného štýlu, spotrebných zvykov	Dostupnosť a využiteľnosť technológií	Nové príležitosti v oblasti priemyslu a služieb	Možnosti tvorby životného prostredia	Legislatíva	Organizačná kultúra
Zmeny postojov a správania - aktívny tretí sektor	Technológie využívané obyvateľmi, podnikateľmi		Politika životného prostredia	Zmena vlády ako výsledok volieb	Tímová spolupráca
Migrácia mladých ľudí za prácou	Digitálna verejnej správy a verejných služieb	Vplyv daňovej politiky	Podpora obnovy životného prostredia		Osobné hodnoty
Trendy				Možnosť čerpania EŠIF obmedzená rôznymi limitmi	

A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Hodnotenie predchádzajúceho obdobia

Obec Virt, ako aj väčšina obcí v okrese Komárno mala vypracovaný a aktualizovaný PHSR obce Virt. Vzhľadom na novú situáciu v celosvetovej globalizácii, v oblasti národnej legislatívy – akou je aj novela zákona o podpore regionálneho rozvoja – a nové programové obdobie EIŠF 2014-2020 môžeme konštatovať, že je potrebné prehodnotenie stanovených priorít a užšie zapojenie obyvateľov obce Virt.

Z hodnotenia aktivít realizovaných v obci v uplynulom období vyplývajú pre budúce plánovanie nasledovné dôležité fakty:

- veľkým prínosom pre obec bola spolupráca s ostatnými obcami v rámci cezhraničných projektov v oblasti enviromentálnej – vrátane environmentálnej osvedy,
- zapojenie obyvateľov do aktivít sa javí dôležitejšie ako len samotné investície v obci, pretože na budovanie komunity obce a dosiahnutie všeobecnej spokojnosti zo životom v obci (a tým aj zastavenie starnutia obce) je nutné pôsobiť aj na subjektívne pocity jednotlivých obyvateľov tak, aby narástol pocit spolupatričnosti obyvateľov obce,
- veľmi dôležitá je spolupráca obcí, zapojenie sa do aktivít Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov, ktorého činnosť bola podporená zo zdrojov Nitrianskeho samosprávneho kraja a novospracovaná Stratégia CLLD sa v súčasnosti uchádza o NFP z PRV 2014-2020,
- nemôžeme čakať len na podporu zo strany štátu a EÚ, ale musíme zmobilizovať vnútorný potenciál územia, lebo len vzájomnou koordináciou aktivít v území vieme dosiahnuť žiadaný stav.

SWOT analýza potenciálu rozvoja obce

Analýza rozvojového potenciálu obce Virt formou SWOT analýzy je spracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

Analýza sa dotýka 4 oblastí:

1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie
2. Bytový fond, technická infraštruktúra
3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra
4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj.

Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • výhodná geografická poloha vzhľadom k európskym multimodálnym koridorom • dobrá geografická poloha vzhľadom k rozvojovým pólom Komárno, Nitra, Nové Zámky, Štúrovo, Esztergom, Győr • blízkosť štátnej hranice s Maďarskom – možnosť medzinárodnej spolupráce • veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj multifunkčného poľnohospodárstva a letnej rekreácie • množstvo prírodných lokalít s významnými estetickými a biologickými hodnotami • pestrosť rázu krajiny – rovina, pahorkatina • prítomnosť najväčšieho vodného toku Slovenska (Dunaj) • relatívne dobrá kvalita životného prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočne hustý systém hraničných priechodov smerom na Maďarsko • existencia lokálnych zdrojov znečistenia zložiek živ. prostredia (nelegálne skládky v území, vypúšťanie močovky popri ceste do jarku a iné) • vysoký podiel ornej pôdy na úkor lesných a trvalo trávnych porastov - intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda (veľké bloky parciel ornej pôdy) • introdukcia nepôvodných biologických druhov do územia (agátové porasty, invázne druhy burín) • nedostatočný informačný systém o stave životného prostredia v území • nedostatočné využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie • absencia separovaného zberu komunálneho odpadu • absencia ČOV a verejnej kanalizácie • nestabilné územie z hľadiska seizmológie • nedostatok upravených verejných priestranstiev
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zlepšenie komunikačného prepojenia mikroregiónu smerom na Nové Zámky a Štúrovo • zriadenie hraničných priechodov umožňujúcich intenzívnejšiu spoluprácu s obcami a regiónmi z Maďarska • zintenzívnenie cezhraničnej spolupráce a domácej spolupráce s obcami a mikroregiónmi • využitie prírodného potenciálu pre rozvoj kúpeľného a vidieckeho cestovného ruchu • využitie alternatívnych zdrojov energie • zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia • realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách (napr. v odpadovom hospodárstve uprednostňovať minimalizáciu odpadov, separovaný zber, nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom, výstavba verejnej kanalizácie a ČOV) • úprava verejných priestranstiev 	<ul style="list-style-type: none"> • stagnácia už nadviazanej lokálnej ako aj cezhraničnej spolupráce, resp. nenadviažu sa nové partnerské vzťahy • nezriadenie hraničných priechodov cez Dunaj • znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku doterajšieho spôsobu obhospodarovania krajiny (zcelené, veľkoblokové polia) • devastácia krajiny divokými skládkami komunálneho odpadu, nezavedenie, resp. zrušenie separovaného zberu odpadu • pokračovanie doterajšieho trendu poľnohospodárskej výroby – vysoká chemizácia, odlesňovanie územia cieľom získať ornú pôdu

Bytový fond, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • vyhovujúca sieť materských a základných škôl • hustá sieť vysokých škôl v blízkych mestách (do 100 km) – blízkosť výskumných a rozvojových centier • relatívne vysoká úroveň bankových služieb v najväčšej obci regiónu (Marcelová) • vyhovujúca sieť otvorených športových areálov (napr. futbalových ihrísk) vo všetkých obciach • dobrá úroveň zabezpečenia sociálnych a zdravotných služieb • dobrý základ dopravnej infraštruktúry s možnosťou napojenia na siete I. triedy • vysoká úroveň plynofikácie a elektrifikácie • relatívne dobré pokrytie celého územia GSM signálom mobilných operátorov • dobrá spolupráca obecného zastupiteľstva s tretím sektorom, podnikateľmi a ostatnými aktérmi lokálneho života (organizácie, inštitúcie, školské zariadenia atď.) • vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov • dobre fungujúce informovanie obyvateľov o daniach, udalostiach v regióne • aktivita spolkov, záujmových združení a organizácií formujúcich kultúrny život 	<ul style="list-style-type: none"> • nevyhovujúca úroveň vybavenosti uzavretými športovými areálmi v obci • chýbajúce detské ihriská • pomalý nárast domového a bytového fondu za posledných 10 rokov • nedostatočné využívanie alternatívnych zdrojov energie • absencia kanalizačných sietí a ČOV vo väčšine obcí mikroregiónu • zlý technický stav obecného vodovodu • zlý technický stav verejného osvetlenia, verejného rozhlasu • zvýšená kriminalita • vysoká energetická náročnosť budovy obecného úradu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjanie zariadení na športovo-telovýchovnú činnosť • vybudovanie, resp. rozšírenie kanalizačnej siete a ČOV • rekonštrukcia obecného vodovodu • rekonštrukcia verejného osvetlenia a rozhlasu • vybudovanie kamerového systému • výstavba miestnych cyklotrás (a následne ich napojenie na Podunajskú cyklotrasu) • akceptovať a nadväzovať pri nových výstavbách na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifickosti pôvodného osídlenia • rozvíjanie zdravotnej starostlivosti vo všetkých oblastiach – preventívnej, liečebnej a rehabilitačnej • zvýšenie starostlivosti o starých obyvateľov vypracovanie územnoplánovacích dokumentácií • vypracovanie projektov rozvoja bývania • vytváranie nových stavebných pozemkov pre individuálnu bytovú výstavbu • výstavba nájomných bytov • zriadenie verejných internetových bodov pre rozvoj občianskych aktivít • budovanie detských ihrísk a športovísk 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na rekonštrukciu a na ďalší rozvoj kultúrno-vzdelávacích objektov • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnej infraštruktúry • nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie a udržiavanie technickej infraštruktúry (kanalizácia, ČOV, verejný vodovod, plynofikácia) • pretrvávajúci trend stagnácie bytovej výstavby – emigrácia mladých ľudí • zníženie prípustnosti elektrických distribučných sietí 22 kV a 0,4 kV v dôsledku absencie ich modernizácie • negatívny vplyv na prenosy dát v dôsledku nízkej priepustnosti elektronických (informačných) sietí • pretrvávajúce izolovanie obce od pravej strany rieky Dunaj z dôvodu nezriadenia malých hraničných priechodov cez Dunaj

<ul style="list-style-type: none"> • zníženie energetickej náročnosti obecného úradu 	
---	--

L'udské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • bilingválnosť značnej časti obyvateľstva (prítomnosť maďarskej menšiny) • dobré skúsenosti s multinacionálnym a multikonfesionálnym spolužitím a spoluprácou • záujem väčšiny nezamestnaných nájsť si prácu • potenciál rastu odbornosti a zručnosti pracovnej sily • znižujúci trend miery nezamestnanosti • veľa pracovných príležitostí v priemyselných parkoch a zónach lokalizovaných v susednom pohraničnom priestore Maďarska • potenciál nových zdrojov zamestnanosti v sektore služieb a priemyslu v regióne 	<ul style="list-style-type: none"> • rýchle starnutie obyvateľstva • vysoká úmrtnosť obyvateľstva • znižovanie počtu obyvateľstva - úbytok obyvateľstva • zlý zdravotný stav obyvateľstva • nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva - vysoký podiel obyvateľov so základným a s učňovským vzdelaním bez maturity, resp. nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním • vysoká miera nezamestnanosti, výskyt dlhodobej nezamestnanosti • nedostatok pracovných príležitostí pre nekvalifikované pracovné sily • nízka miera priemernej mzdy
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • vytváranie pracovných miest v cestovnom ruchu a multifunkčnom poľnohospodárstve regiónu • obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel - tvorba nových pracovných miest • rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily • podpora podnik. sféry a samozamestnania • podpora oživenia bytovej výstavby (tým predísť odchodu mladých z obce) • zintenzívnenie cezhraničnej spolupráce - zamestnávanie občanov v Maďarsku 	<ul style="list-style-type: none"> • pretrvávajúci trend úbytku obyvateľstva • pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva • odchod mladých a vzdelaných ľudí z dôvodu chýbajúcich perspektív • apatia nezamestnaných - pasívne zotrvávanie v sociálnej sieti • prehĺbovanie štrukturálnych rozdielov medzi dopytom a ponukou práce

Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • veľká tradícia poľnohospodárstva • priaznivé prírodné podmienky pre vysokoprodukčnú poľnohospodársku výrobu • priaznivé prírodné podmienky pre multifunkčnú poľnohospodársku výrobu • množstvo historických a kultúrnych pamiatok – potenciál pre poznávací cestovný ruch • relatívne dobrá úroveň služieb letného kúpeľného CR v obci Patince • v súčasnosti realizované wellnesscentrum v obci Patince • pestrý vzhľad krajiny – vysoký potenciál pre turistiku • neobyčajne dobré podmienky pre rozvoj cykloturistiky (výstavba cyklistických trás) • silne vidiecky charakter – dobrý potenciál pre vidiecku turistiku (vrátane agroturistiky) • existencia vinohradov a vinohradníckych domčekov – potenciál pre vínný cestovný ruch • existencia štátnych prírodných rezervácií, chránených areálov, chránených území európskeho významu a chránených vtáčích území – potenciál pre poznávací cestovný ruch • viacročná prítomnosť RRA v Komárne a prítomnosť novozaloženej mikroregionálnej rozvojovej agentúry špeciálne pre mikroregión 	<ul style="list-style-type: none"> • pokles objemu poľnohospodárskej výroby (zrušenie živočíšnej výroby) • nedostatočná transformácia poľnohospodárstva - roztrieštenosť pozemkového vlastníctva, nedostatočne rozvinutý trh s pôdou, malá diverzifikácia poľnohospodárskej výroby, nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby • chýba prepojenosť poľnohospodárskej prvovýroby so spracovateľským priemyslom • zastaranosť technického vybavenia, strojov a zariadení u samostatne hospodáriacich roľníkov • vznik odbytových problémov vyplývajúcich zo zníženia dopytu v uplynulých rokoch (stagnácia potravinárskeho priemyslu, zaplavenie trhu s lacnými zahraničnými produktmi) • absencia výraznejšej priemyselnej výroby v regióne • slabá tradícia cestovného ruchu • nedostatočné vybudovanie materiálo - technickej základne pre rozvoj cestovného ruchu • nedostatočná spolupráca pri združovaní prostriedkov, uplatňovaní marketingu a pri koordinácii činností subjektov v oblasti obchodu a služieb • nedostatočná kapitálová vybavenosť väčšiny podnikateľských subjektov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zvyšujúci sa záujem o eko- a bioprodukty v spoločnosti - ekologická produkcia rastlinných a živočíšnych produktov • rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia činností poľnohospodárskych subjektov (napr. rozvoj agroturistiky, pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctva, rybárstva, oživenie remesiel) • zriadenie sušiarne, mraziarne, baliarne alebo konzervárne pre ovocie, zeleninu a ostatných poľnohospodárskych výrobkov (napr. v rámci využitia miestnych špecialít na výrobu zaujímavých výrobkov chýbajúcich na trhu) • vybudovanie služieb vidieckej turistiky a agroturistiky • rozvoj služieb termálneho cestovného ruchu • rozvíjanie vínného cestovného ruchu - vytvorenie „Vínnej cesty ZOMP-HT“ • výstavba Podunajskej cyklotrasy a ďalších lokálnych cyklotrás nadväzujúcich na 	<ul style="list-style-type: none"> • znehodnocovanie prírodného agropotenciálu územia (napr. devastácia poľnohospodárskeho pôdneho fondu) • nestabilný trhový mechanizmus agrárnych produktov a nedostatočná podpora štátu agropodnikateľských aktivít • neschopnosť podnikov písať kvalitné projekty a využívať podporné programy štátu a EÚ • nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu • nízky záujem investorov o región • malá podpora malého a stredného podnikania tak zo strany štátu

<p>Podunajskú cyklotrasu</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvoj spolupráce subjektov hospodárskeho života s partnermi z Maďarska • vytvorenie malých hraničných priechodov cez Dunaj umožňujúcich intenzívnejšiu hospodársku spoluprácu medzi Slovenskom a Maďarskom • efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka • vytvorenie pružného a životaschopného informačného systému o možnostiach získavania podpory podnikania v danom priestore • vytvorenie marketingovej stratégie mikroregiónu 	
---	--

Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky

Dôležité otázky	Zdôvodnenie
Prečo je potrebné získať informácie prostredníctvom prieskumu?	Je dôležité, aby sa na prieskume zúčastnila reprezentatívna časť obyvateľov obce Vrt a nebol zastúpený len názor vybranej záujmovej skupiny alebo časti obyvateľov v súlade s princípom transparentnosti a objektívnosti prípravy PHSR, zodpovedného rozhodovania.
Čo je jeho cieľom?	Realizácia prieskumu počas prípravy PHSR patrí medzi najúčinnšie formy zapojenia verejnosti do prípravy PHSR a vytvárania partnerstva na miestnej/regionálnej úrovni na jeho realizáciu, mobilizuje miestnu komunitu a umožňuje jej následne participovať na tvorbe vízie, prioritách rozvoja územia v ktorom žijú, ako aj prevziať zodpovednosť za kvalitu svojho života.
Akým spôsobom sa bude realizovať?	Elektronickou a tlačenu formou, prostredníctvom sociálnej siete Facebook
Aké budú finančné nároky?	Súčasťou spracovávaného PHSR
Aké budú časové nároky?	Zapojení budú pracovníci OcÚ
Kto bude zodpovedný za realizáciu prieskumu?	Spracovateľ PHSR

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, MDVaRR SR, 2015

Prieskum verejnej mienky bol vykonaný v roku 2015. V rámci prieskumu bola oslovená každá domácnosť obce Vrt. Vyplnením krátkeho dotazníka občania mohli vyjadriť svoj názor, napísať svoje pripomienky, návrhy k plánu budúceho rozvoja obce s cieľom zlepšenia kvality života v obci. Občania mali možnosť vyplniť dotazníky elektronicky alebo papierovou formou, boli oznámení o prieskume v miestnych médiách a na stretnutiach. Pre starších občanov boli rozdane vytlačené dotazníky pomocou obecných úradov, mladí to vyplnili väčšinou elektronicky. Občania vyplnené dotazníky mohli odovzdať na obecnom úrade.

V rámci prieskumu sme položili 13 otázok, v ktorých sme občanov žiadali na vyjadrenie názorov na súčasnú situáciu a o návrhy na riešenie aktuálnych problémov. Skupina otázok na prípravu problémovej analýzy sa týkala konkrétnych návrhov na zlepšenie života v nasledujúcich oblastiach:

- rozvoj hospodárstva
- verejné služby (školsťvo, zdravotníctvo, sociálne veci)
- využitie voľného času (možnosti športovania, zábavy a kultúrneho vyžitia)
- ochrana životného prostredia
- infraštruktúra

Vrátilo sa žiaľ len 5 dotazníkov, čo nepredstavuje reprezentatívnu vzorku obyvateľov obce. Tento fakt však sám o sebe vypovedá o ochote obyvateľov podieľať sa na strategickom plánovaní obce Tôň formou vyplňania dotazníka. Keďže sa však niekoľko obyvateľov aktívne zúčastnilo napr. aj na stretnutí v obci za účelom získania informácií. Predpokladáme, že o budúcnosť obce záujem je, nezáujem sa týkal len formy a administratívneho charakteru dotazníka (nechcelo sa im vyplňať dotazník, nie sú zvyknutí na takúto formu vyjadrenia názoru, boja sa,...).

B – STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja mesta pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Pri spracovaní tohto dokumentu boli plno akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce – Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014-2020, ako aj s Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (schválená uznesením Vlády SR č. 222 zo 14.mája 2014), Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS2011, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018, Územný plán Nitrianskeho samosprávneho kraja, Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2014-2020, Stratégia rozvoja vidieka NSK 2009-2015, Územný plán obce, zákon č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ale aj Stratégia CLLD (miestneho rozvoja vedeného komunitou) Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov.

Zákon č. 539/2008 v znení 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje v § 8 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovne:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej len **Program rozvoja obce**)

- (1) Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.
- (2) Vypracovanie programu rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.
- (3) Program rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z
  - a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
  - b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
  - c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
  - d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a
  - e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.
- (4) Aktualizácia programu rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.
- (5) Program rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.
- (6) Schválenie programu rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pôsobnosť obcí pri podpore regionálneho rozvoja zákon č. 539/2008 v znení 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje nasledovne v § 12:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Stratégia, priority a ciele Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2014-2020 budú implementované prostredníctvom operačných programov v rámci jednotlivých cieľov politiky EÚ. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Virt zohľadňuje možnosti získavania zdrojov z operačných programov na roky 2014-2020. Podľa cieľov politiky Európskej únie obec Virt leží v NUTS 2 regióne, ktorý spadá pod kategórie menej rozvinuté regióny (HDP na obyvateľa < 75 % priemeru EÚ-27).

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja definuje nasledovnú rozvojovú víziu pre kraj: „Nitriansky kraj bude dynamicky sa rozvíjajúci región využívajúci exogénne aj endogénne rozvojové zdroje. Hospodárstvo bude založené na moderných technológiách produkujúcich výrobky s vysokou pridanou hodnotou. Moderné a efektívne multifunkčné poľnohospodárstvo produkujúce dostatok kvalitných potravín, poskytujúce atraktívne pracovné príležitosti pre vidiecke obyvateľstvo, bude spolu s cestovným ruchom osou integrovaného rozvoja vidieckeho priestoru. Východiskom pre dosiahnutie týchto cieľov bude kvalitný integrovaný systém vzdelávania, poskytujúci občanom lepšie možnosti realizácie v profesijnom aj osobnom živote. Rastúca kvalita života bude sprevádzaná udržateľným rozvojom kvality zložiek životného prostredia a krajiny.“

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 definuje 5 strategických cieľov v 5 prioritných oblastiach:

Priorita 1: Hospodárstvo

Strategický cieľ: Dlhodobý stabilný ekonomický vývoj založený na diverzifikovanej štruktúre s prevahou odvetví produkujúcich vysokú pridanú hodnotu a odvetví využívajúcich endogénne zdroje kraja. Ekonomickou výkonnosťou bude kraj patriť do prvej polovice v rámci Slovenskej republiky.

Priorita 2: Ľudské zdroje

Strategický cieľ: Dlhodobo vyvážený rast vzdelanostnej úrovne sprevádzaný zvyšovaním celkovej zamestnanosti s osobitným zreteľom na ohrozené skupiny obyvateľov. Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti. Budovanie efektívnych systémov pre regionálnu a miestnu samosprávu. Rozvoj spolupráce na regionálnej, nadregionálnej, resp. medzinárodnej úrovni prostredníctvom podpory formovania partnerstiev.

Priorita 3: Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka

Strategický cieľ: Konkurencieschopný agropotravinársky sektor budovaný na synergii rôznych typov a foriem poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov, vytvárajúci inovatívne prostredie na vidieku, prispievajúci k tvorbe pracovných príležitostí a k zodpovedajúcej kvalite života vidieckeho obyvateľstva.

Priorita 4: Infraštruktúra

Strategický cieľ: Modernizácia a zvýšenie bezpečnosti dopravnej infraštruktúry v prostredí transeurópskeho dopravného systému. Zlepšenie dostupnosti a zvýšenie atraktivity miest a obcí Nitrianskeho kraja a dobudovanie energetickej a informačnej infraštruktúry kraja. Budovaním modernej sociálnej infraštruktúry vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality života občanov.

Priorita 5: Životné prostredie

Strategický cieľ: Udržateľný rozvoj územia zabezpečený znižovaním rizika vzniku resp. zmierňovaním negatívnych dopadov vplyvujúcich na kvalitu zložiek životného prostredia, prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení environmentálnej infraštruktúry a zvyšovaním environmentálneho povedomia obyvateľov kraja. Zámerom tejto kapitoly je identifikácia prioritných rozvojových oblastí mesta a zároveň stanovenie strategických cieľov, priorit a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu mesta nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na vyššie uvedené programové dokumenty

Vízia obce Virt

**„Virt – podunajská obec prosperujúca vďaka
efektívnemu využívaniu svojich výborných daností pre
rozvoj vidieckeho cestovného ruchu so spokojným
a aktívnym obyvateľstvom vo vysokokvalitnom životnom
prostredí“**

V roku 2022 sa bude obec Virt intenzívne starať o marginalizované skupiny a bude podporovať rovnosť príležitostí. Ľudia sa budú zaujímať o dianie v obci a venovať svoj čas aj skrášľovaniu svojho okolia a obce. Ekonomika bude založená na cestovnom ruchu, predovšetkým na vidieckom cestovnom ruchu a nedostatočné prvky technickej infraštruktúry obce budú odstránené. Kvalita životného prostredia bude vysoká.

Stratégia rozvoja obce na roky 2016-2022

STRATEGICKÝ RÁMEC		
<u>Strategickým cieľom obce Virt je do roku 2022 rozvinúť potenciál cestovného ruchu, zlepšiť technickú a sociálnu infraštruktúru a zachovať kvalitu životného prostredia.</u>		
1. Prioritná oblasť – Hospodárska	2. Prioritná oblasť – Sociálna	3. Prioritná oblasť – Environmentálna
<p>Cieľ: Rozvoj inžinierskych sietí a obecnej technickej infraštruktúry</p> <p>Cieľ: Rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti verejných budov</p> <p>Cieľ: Rozvoj cestovného ruchu vrátane cykloturizmu a vidieckeho cestovného ruchu</p>	<p>Cieľ: Skvalitniť a optimalizovať občiansku infraštruktúru</p> <p>Cieľ: Zlepšiť sociálne služby</p> <p>Cieľ: Ochrana kultúrneho dedičstva</p>	<p>Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia</p>
<p>Opatrenie 1.1. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí a obecnej infraštruktúry</p> <p>Opatrenie 1.2. Rekonštrukcia a modernizácia verejných budov</p> <p>Opatrenie 1.3. Skvalitnenie podmienok pre rozvoj CR</p>	<p>Opatrenie 2.1. Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry</p> <p>Opatrenie 2.2. Rozvoj sociálnych služieb</p>	<p>Opatrenie 2.3. Vytvorenie podmienok na ochranu kultúrneho dedičstva</p> <p>Opatrenie 3.1. Riešenie problémov odpadového hospodárstva</p> <p>Opatrenie 3.2. Revitalizácia verejných priestorov</p> <p>Opatrenie 3.2. Vybudovanie verejnej kanalizácie</p>

C – PROGRAMOVÁ ČASŤ

Opatrenia a aktivity podľa jednotlivých oblastí

Prioritná oblasť	Cieľ	Opatrenie	Projekt/Aktivita
HOSPODÁRSKA	Cieľ: Rozvoj inžinierskych sietí a obecnej technickej infraštruktúry	Opatrenie 1.1. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí a obecnej technickej infraštruktúry	1.1.1. Rekonštrukcia obecného vodovodu 1.1.2. Rekonštrukcia obecného rozhlasu 1.1.3. Rekonštrukcia verejného osvetlenia 1.1.4. Budovanie kamerového systému
	Cieľ: Rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti verejných budov	Opatrenie 1.2. Rekonštrukcia a modernizácia verejných budov	1.2.1. Rekonštrukcia obecného úradu, výmena okien, dverí, zateplenie, rekonštrukcia ústredného kúrenia
	Cieľ: Rozvoj cestovného ruchu vrátane cykloturizmu a vidieckeho cestovného ruchu	Opatrenie 1.3. Skvalitnenie podmienok pre rozvoj CR	1.3.1. Rekonštrukcia soc.-hygienických zariadení
SOCIÁLNA	Cieľ: Skvalitniť a optimalizovať občiansku infraštruktúru obce	Opatrenie 2.1. Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry	2.1.1. Rekonštrukcia domu smútku a revitalizácia cintorína
	Cieľ: Zlepšiť sociálne služby v obci	Opatrenie 2.2. Rozvoj sociálnych služieb	2.2.1. Výstavba ihriska pre deti 2.2.2. Ozvučenie domu smútku a cintorína 2.2.3. Vybudovanie outdoor fitness 2.2.4. Zapojenie sa do projektov zamestnávania
	Cieľ: Ochrana kultúrneho dedičstva	Opatrenie 2.3. Vytvorenie podmienok na ochranu kultúrneho dedičstva	2.3.1. Organizovanie obecných kultúrnych podujatí

Prioritná oblasť	Cieľ	Opatrenie	Projekt/Aktivita
ENVIRONMENTÁLNA	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia	Opatrenie 3.1. Riešenie problémov odpadového hospodárstva	3.1.1. Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom
		Opatrenie 3.2. Revitalizácia verejných priestorov	3.2.1. Úprava okolia obecného úradu 3.2.2. Revitalizácia brehu rieky Žitava 3.2.3. Budovanie chodníkov a verejných priestranstiev 3.2.4. Úprava a modernizácia verejných priestranstiev
		Opatrenie 3.3. Vybudovanie verejnej kanalizácie	3.3.1. Vybudovanie kanalizácie obce Virt

D – REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných plánov.

Začiatok realizácie PHSR sa začína po vypracovaní a schválení PHSR v obecnom zastupiteľstve a zabezpečuje ju počas platnosti PHSR podľa zákona č. 539/2008 v znení novely 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Obec na účely podpory regionálneho rozvoja „zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.“

Zoznam plánovaných projektov obce Vrt 2016-2022

Formulár č. P 3 - Súhrnný prehľad projektových zámerov mesta/obce/obcí/												
P. č.	Názov obce / mesta	Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, res. p. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru	
							Oblasť	Kategória	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota	Stav	Iné - doplňte
1	2	3	4	5	6	7	8	8a	9	9a	10	10a
1	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	Rekonštrukcia domu smútku	Cieľom projektu je zvýšiť kvalitu občianskej vybavenosti obce vytvorením dôstojného pietneho miesta, rekonštrukciou strechy, výmenou okien, dverí, rekonštrukciou vnútorných priestorov a výmenou chladiarenského pultu.	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia	Ohlásenie drobnej stavby
2	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	1220 - Budovy pre administratívu	Rekonštrukcia obecného úradu, výmena okien, dverí a zateplenie, rekonštrukcia ústredného kúrenia	Cieľom projektu je znížiť energetickej náročnosť objektu. Budova obecného úradu bude zateplená, strecha a okná, dvere vymenené. Zlepšenie energetickej účinnosti, rekonštrukcia ústredného kúrenia	Technická infraštruktúra	Iné - doplňte	ks, kW	1	Spracovaná projektová dokumentácia	Stavebné povolenie
3	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Úprava okolia obecného úradu	Cieľom projektu je zatraktívniť priestory centra obce. Realizácia úpravy okolia obecného úradu predstavuje súbor prvkov drobnej architektúry, sadové úpravy, verejné osvetlenie, chodníky a spevnené plochy pre peších, parkovisko pri obecnom úrade, oplotenie.	Životné prostredie	Verejné priestranstvá	m ²	200	V štádiu úvah	
4	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Výstavba ihrisk pre deti	Zámerom projektu je zabezpečiť kvalitné ihriská pre deti. Realizáciou výstavby bude úprava povrchu, výsadba okrasných drevín, nákup a montáž príslušenstva detských ihrísk.	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	ks	2	Spracovaná projektová dokumentácia	
5	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	2222 - Miestne potrubné rozvody vody	Rekonštrukcia vodovodu	Cieľom projektu je zabezpečiť kvalitnú pitnú vodu pre obyvateľov. Plánovaná rekonštrukcia predstavuje výmenu starých vodovodných potrubí.	Technická infraštruktúra	Rozvody elektriny, vody a plynu	m	200	V štádiu úvah	
6	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	2223 - Miestne kanalizácie	Kanalizácia obce Vrt	Cieľom projektu je rozšíriť kanalizáciu v tých častiach obce, kde zatiaľ nie je vybudovaná.	Životné prostredie	Ochrana prírody	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia	Stavebné povolenie
7	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	1211 - Hotelové budovy	Rekonštrukcia sociálneho objektu s hygienickým zariadením	Cieľom projektu je zníženie energetickej náročnosti a modernizácia sociálneho objektu. Rekonštrukcia schodiska, vybudovanie skladu, modernizácia hygienických zariadení - kúpeľní, toaliet pri futbalovom ihrisku.	Cestovný ruch	Agroturistika	ks	1	V štádiu úvah	ohlásenie drobnej stavby
8	Obec Vrt	Obec Vrt	Neinvestičný		Obecné podujatia	Cieľom projektu je vytvárať optimálne podmienky pre rozvoj kultúry a športu v obci. Zapojiť širokú verejnosť do kultúrneho a športového života v obci. Vytváranie vhodných podmienok pre kultúrne využitie občanov obce.	Iné: Kultúra		ks	8		
9	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Rekonštrukcia verejného rozhlasu	Cieľom projektu je zvýšenie informovanosti občanov obce.	Technická infraštruktúra	Obecný rozhlas	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia	ohlásenie drobnej stavby
10	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	Cieľom projektu je modernizácia miestneho verejného osvetlenia - zníženie energetickej náročnosti VO.	Technická infraštruktúra	Verejné osvetlenie	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia	Ohlásenie drobnej stavby
11	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Revitalizácia brehu Žitavy	Cieľom projektu je revitalizovať breh Žitavy.	Životné prostredie	Ochrana prírody	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia	

P. č.	Názov obce / mesta	Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, res p. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru	
							Oblasť	Katégoria	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota	Stav	Iné - doplňte
1	2	3	4	5	6	7	8	8a	9	9a	10	10a
12	Obec Vrt	Obec Vrt	Neinvestičný		Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom	Cieľom projektu je predchádzanie vzniku bioodpadu prostredníctvom kompostovania a tým dosiahnuť zníženie množstva zmesového komunálneho odpadu a naplnenie legislatívnych povinností obce pre nakladanie s bioodpadom. Realizácia projektu zahŕňa nákup kompostérov, štiepkovačov a osvetovú kampaň zameranú na predchádzanie vzniku bioodpadu.	Životné prostredie	Zhodnocovanie odpadu	ks	kompostéry - 148 ks, elektrický kompostér - 1 ks, štiepkovač - 1	V štádiu úvah	
13	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	Ozvučovanie domu smútku a cintorína	Cieľom projektu je zvýšiť kvalitu občianskej vybavenosti.	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	ks	1	V štádiu úvah	
14	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	Budovanie chodníkov a verejných priestranstiev na cintoríne	Cieľom projektu je zvýšiť kvalitu občianskej vybavenosti obce vytvorením dôstojného pietneho miesta, a to úpravou chodníkov, rekonštrukciou oplotení, výsadbou okrasných drevín, výmenou brán - vstupov.	Životné prostredie	Verejná zeleň	m2	200	V štádiu úvah	
15	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	1241 - Dopravné a telekomunikačné budovy, stanice, terminály a pridružené budovy	Budovanie kamerového systému	Cieľom projektu je zvýšiť kvalitu a bezpečnosť obyvateľov obce.	Technická infraštruktúra	Rozvody elektriny, vody a plynu	m, ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia	Stavebné povolenie
16	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Úprava a modernizácia verejných priestranstiev	V rámci projektu sa budú realizovať parkové úpravy, úpravy obecnej zelene.	Životné prostredie	Verejná zeleň	m2	500	V štádiu úvah	
17	Obec Vrt	Obec Vrt	Neinvestičný		Zapojenie sa do projektov zamestnávania	Aktívne zapojenie sa do rôznych projektov pre uchádzačov o zamestnanie ako aj do projektov : Opatrovateľská služba, terénna sociálna služba, komunitné centrum a i, sústavné školenie zamestnancov	Zamestnanosť	Administratíva	pracovné miesto	10/rok	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	
18	Obec Vrt	Obec Vrt	Investičný	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Vybudovanie outdoor fitness	Zámerom projektu je zlepšenie občianskej vybavenosti obce. Zabezpečiť občanom možnosť trávenia voľného času športovaním. Úprava povrchu, nákup a montáž vonkajšieho fitness zariadenia.	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	ks	1	V štádiu úvah	

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Orgány obce

Základnými orgánmi obce sú starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Tieto orgány spolupracovali pri príprave PHSR a budú dohliadať na pravidelné získavanie pripomienok od partnerov, poslancov a verejnosti.

Obecné zastupiteľstvo

Najvyšším orgánom obce je obecné zastupiteľstvo, ktoré PHSR schvaľuje a zabezpečuje jeho plnenie. Obecné zastupiteľstvo taktiež rozhoduje o realizácii projektov zo štrukturálnych fondov a ich spolufinancovaní. V prípade hodnotenia PHSR obecné zastupiteľstvo schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o aktualizácii programu. Obecné zastupiteľstvo môže rozdeliť jednotlivé priority programu a akčného plánu komisiám OcÚ zaoberajúcim sa monitorovaním a hodnotením.

Starosta obce

Najvyšším výkonným orgánom obce je starosta obce, ktorý podpisuje schválenie dokumentu, riadi samotný proces implementácie, zastupuje obec vo veciach verejných.

PHSR obce Virt je živým dokumentom. Realizácia programu bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Virt, organizáciami zriadenými a založenými obcou, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami. Administratívne a inštitucionálne náležitosti obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom, uskutočňuje obecný úrad, ktorého činnosť riadi starosta obce.

Pre udržiavanie a realizáciu PHSR obce Virt bude zriadená Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Virt, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce. V Koordinačnej komisii pre riadenie realizácie PHSR obce Virt budú zastúpení hlavní predstavitelia samosprávy (starosta, predsedovia komisií pri obecnom zastupiteľstve) s dôrazom na zastúpenie všetkých sektorov a priradenie odborníkov k jednotlivým prioritám.

Proces realizácie PHSR obce Virt sa začne po jeho schválení Obecným zastupiteľstvom.

Úlohou Koordinačnej komisie pre riadenie realizácie PHSR obce Virt bude:

- schádzať naprehodnocovanie plnenia PHSR obce Virt podľa potreby, najmenej jedenkrát polročne,
- jedenkrát ročne podať správu Obecnému zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHSR obce Virt tak, aby bolo zabezpečené, že všetky ciele budú splnené včas,
- prideliť zodpovednosť (hlavnú garanciu) za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov za účelom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať PHSR obce Virt (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o PHSR obce Virt – so stratégiou rozvoja obce bude oboznámená verejnosť prostredníctvom miestnych médií.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr obecného úradu a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) obecného úradu alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHSR obce Virt je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce Virt a legislatívne zmeny. PHSR obce Virt bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu, bude sa orientovať na vyžitie silných stránok a možností územia, na potlačanie slabých stránok a možných ohrození územia a bude sa neustále adaptovať, aktualizovať a prispôsobovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorít obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia PHSR obce Virt bude založená na princípe výberu priorít, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

1. Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Virt odporučí zmeny v PHSR obce Virt,
2. Obecné zastupiteľstvo schváli PHSR obce Virt na ďalšie obdobie.

Realizácia činností PHSR

Činnosť	OZ	Starosta obce	Komisia	OcÚ	Hlavný kontrolór
Financovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Implementácia	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Hodnotenie	schvaľuje	riadi		vykonáva	
Monitorovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Kontrola	schvaľuje	riadi	hodnotí		vykonáva

Partneri

Pri samotnej realizácii PHSR vystupujú partneri projektu s ktorými má obec dlhodobé skúsenosti a spolupráca prebiehala i v minulosti. Ide najmä organizácie pôsobiace v obci, ale i samotných podnikateľov. Partnermi sú aj susedné obce (aj cezhraničné), s ktorými je úzka spolupráca nielen v projektoch technického zamerania, ale i pri organizácii spoločenských aktivít. Dôležité partnerstvá sú i v oblasti členstva obce v mikroregionálnom združení, združení miest a obcí ale i v MAS Združenie Dolný Žitný ostrov, ktorá je založená na základe spolupráce miestnych samospráv, podnikateľov a subjektov tretieho sektora.

Komunikačná stratégia

Komunikačná stratégia obce Virt je založená na informovanosti občanov. Prostredníctvom komunikačnej stratégie bude obec naďalej informovať o svojich cieľoch, aktivitách, plánoch, ale vyvíjať aj snahu o zapojenie verejnosti a získanie ich názorov a pripomienok. Začala prebiehať už v čase príprav PHSR, zapojením verejnosti a v tomto duchu sa bude niesť až po koniec programového obdobia a platnosti PHSR.

Podstatná je aj informovanie zamestnancov a partnerov o aktuálnom dianí v obci a jej okolí, preto bude cieľom obce zvyšovať ich vedomosti prostredníctvom vzdelávacích aktivít.

Dôležitým nástrojom komunikácie obce je jej webová stránka. Ďalšími komunikačnými nástrojmi sú úradná tabuľa, verejný rozhlas, obecné noviny.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Virt na roky 2016-2022 podlieha schvaľovaniu obecným zastupiteľstvom. Ako komunikačný nástroj slúži „Materiál na rokovanie

obecného zastupiteľstva“. Vstupné informácie pripravujú zamestnanci obecného úradu, prerokúva sa v komisiách zastupiteľstva a po spracovaní informácií rokujú o ňom poslanci obecného zastupiteľstva. Zasadnutie Obecného zastupiteľstva je verejné a tiež uvedený materiál je prístupný verejnosti. O zasadnutí obecného zastupiteľstva je obyvateľstvo informované prostredníctvom informačných kanálov: miestny rozhlas a informačná tabuľa.

Monitorovanie a hodnotenie

Plán hodnotenia a monitorovania realizácie PHSR

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2016 - 2022		
Typ hodnotenia	Prvé hodnotenie	Dôvod vykonania / periodicita
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2016-2022	Každoročne v zmysle platnej legislatívy: Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.
Tematické hodnotenie časti PHSR	2017	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok.
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		Pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov. Pri návrhu na revíziu PHSR.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR	2018,2022	V prípade aktualizácie PHSR podľa platnej Metodiky pre vypracovanie PHSR, ktoré sa očakáva každé 3-4 roky.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti		Na základe rozhodnutia starostu obce v zmysle príslušných predpisov, na základe rozhodnutia kontrolného orgánu obce, na základe podnetu poslancov, na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR a na základe Správy auditu.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2020	Na základe rozhodnutia starostu obce o prípade strategického dokumentu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre nasledujúce programové obdobie.

E – FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z viacerých zdrojov: rozpočet obce (čo je základným zdrojom financovania aktivít), fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššie územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje, ostatné verejné zdroje. Väčšina projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja definuje zdroje financovania regionálneho rozvoja:

- (1) Regionálny rozvoj sa financuje
  - a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
  - b) zo štátnych účelových fondov,
  - c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
  - d) z rozpočtov obcí,
  - e) z prostriedkov fyzických osôb,
  - f) z prostriedkov právnických osôb,
  - g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
  - h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
  - i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.
- (2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov

Operačné programy v rokoch 2014-2020

Slovensko bude čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy prostredníctvom 6 základných operačných programov:

- **OP Integrovaný regionálny operačný program (OR IROP)**
- **OP Ľudské zdroje (OP LZ)**
- **OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)**
- **OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)**
- **OP Výskum a inovácie (OP Val)**
- **OP Efektívna verejná správa (OP EVS)**

Samostatným režimom sa budú riadiť programy, ktoré sú implementované na základe špecifických usmernení Európskej komisie:

- **Technická pomoc**
- **Program rozvoja vidieka SR 2014-2020**

	Operačné programy	Riadiaci orgán	Pridelené finančné prostriedky v EUR
1.	Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 226 776 537
2.	Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 966 645 373
3.	Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 204 983 517
4.	Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 137 900 110

5.	Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 754 490 415
6.	Efektívna verejná správa	MV SR	278 449 284
7.	Technická pomoc	ÚV SR	159 071 912
8.	Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 545 272 844
9.	Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15 785 000
	SPOLU		15 329 374 992

Opis základných prioritných osí **Integrovaného regionálneho operačného programu** na obdobie 2014-2020:

- Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch
- Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám
- Prioritná os č. 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch
- Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
- Prioritná os č. 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

Stratégia Operačného programu **Ľudské zdroje** vychádza z Národného programu reforiem SR, ktorý definuje opatrenia na posilňovanie ekonomického rastu a zamestnanosti Slovenskej republiky. Tieto opatrenia prispievajú k naplneniu národných cieľov, ktoré sú v súlade so stratégiou Európa 2020.

V oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia boli pre Slovenskú republiku zadefinované nasledujúce ciele:

- zlepšiť kvalitu základného vzdelávania, najmä zvýšením úrovne znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD – PISA 2018 (v roku 2012 472 bodov),
- dosiahnuť, aby najmenej 40% ľudí vo veku 30 – 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie (v roku 2011 23,4%),
- udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, pod 6% do roku 2020 (v roku 2013 6,3%),²
- zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72% do roku 2020 (zo 65% v rokoch 2011 a 2012),
- znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2% do roku 2020 (z 20,5% v roku 2012).

Opis základných prioritných osí Operačného programu **Ľudské zdroje** na programové obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Vzdelávanie
- Prioritná os 2: Zamestnanosť
- Prioritná os 3: Sociálne začlenenie
- Prioritná os 4: Integrácia marginalizovaných rómskych komunít
- Prioritná os 5: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Globálnym cieľom **Operačného programu Kvalita životného prostredia** je podporiť trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečujúce ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva.

Opis základných prioritných osí Operačného programu **Kvalita životného prostredia** na obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry

- Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami
- Prioritná os 3: Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy
- Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

Opis 7. opatrenia **Programu rozvoja vidieka SR** na obdobie 2014-2020:

- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach

Horeuvedené EIŠF neobsahujú cezhraničný program INTERREG VA Slovenská republika – Maďarsko 2014-2020, v rámci ktorého má pre riešené územie veľký význam spolupráca na dosiahnutie celkového strategického cieľa - *zvýšenie úrovne hospodárskej a sociálnej integrácie maďarsko-slovenskej prihraničnej oblasti* - ponúka širokú škálu oblastí podpory a opatrení.

Rozvoj obce Vrt môže posilniť aj cezhraničná spolupráca predovšetkým v nasledujúcich oblastiach:

- podpora podnikania, najmä rozvoj cestovného ruchu, kultúry,
- podpora a zlepšenia spoločnej ochrany a starostlivosti o prírodné prostredie a kultúrne dedičstvo, ako aj prevencia prírodných a technologických rizík
- zníženie izolovanosti zlepšením prístupu k dopravným, informačným a komunikačným sieťam a službám, ako aj cezhraničných vodných, odpadových a energetických systémov a zariadení,
- rozvoj spolupráce, kapacít a spoločného využívania infraštruktúry, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve.

Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Vrt

Primárne finančné zdroje na realizáciu rozvojových projektových zámerov v území predstavujú zdroje EŠIF na základe jednotlivých podmienok a požiadaviek operačných programov. Nakoľko ide o projektovú podporu, ktorá je založená na výberovom procese, nepredstavujú tieto finančné nástroje istý zdroj finančných prostriedkov.

Pre zabezpečenie trvalo udržateľného regionálneho rozvoja územia subjekty v území musia pre ich jednotlivé projektové zámery stanoviť aj alternatívne možnosti financovania, ktoré predstavujú iné grantové schémy poskytované rôznymi donormi (Nórsky finančný mechanizmus a finančný mechanizmus EHP, Environmentálny fond, Program obnovy dediny - zlepšovanie kvality životného prostredia na vidieku atď.). Môžu zabezpečiť rozvoj aj tak, že financovanie riešia prostredníctvom úveru, prostredníctvom PPP projektov.

Potrebné je aj posilniť informovanosť a spoluprácu v území pre všetkých aktérov regionálneho rozvoja o alternatívnych formách financovania projektov.

Dunajská stratégia EUSDR (v území subjekty zapájajú do rôznych iniciatív nadnárodného významu) napr. Danube pearls (perly Dunaja pre obývatel'ný breh Dunaja), LIMES ROMANUM, TRANSDANUBE, DANUBE HIKE,...). Finančných zdrojov je však žiaľ na tieto aktivity veľmi obmedzený objem. Pritom stratégia deklaruje, že realizácia projektov a iniciatív je zásadná pre úspech stratégie EÚ pre dunajský región (EUSDR).

Projekty, ktoré sa nachádzajú v celom dunajskom regióne. :

- členské štáty EÚ: Nemecko (Bádensko-Württembersko a Bavorsko), Rakúsko, Maďarsko, Česká republika, Slovenská republika, Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko a Chorvátsko;
- kandidátske krajiny EÚ: Srbsko, Bosna a Hercegovina a Čierna Hora;
- krajiny mimo EÚ: Moldavsko a Ukrajina.

Témy prioritných oblastí (PA) EUSDR:

Piliere:

1. Prepojenie v regióne:

PA 1A - Mobilita - vodné cesty

PA 1B - Mobilita - železnice - cesty - letectvo

PA 02 - Energia

PA 03 - Kultúra a cestovný ruch

2. Ochrana životného prostredia:

PA 04 - Kvalita vody

PA 05 - Riziká pre životné prostredie

PA 06 - Biodiverzita, krajina, kvalita ovzdušia a pôdy

3. Budovanie prosperity:

PA 07 - Uvedomelá spoločnosť

PA 08 - Konkurencieschopnosť

PA 09 - Ľudia a zručnosti

4. Posilnenie regiónu:

PA 10 - inštitucionálna kapacita a spolupráca

PA 11 - Bezpečnosť

Ostatné nástroje EÚ

LIFE+, Horizont 2020

LIFE+ a Horizont 2020 – prierezové ciele EÚ – životné prostredie, inovácie a prispôsobenie sa a zmiernenie dôsledkov klimatických zmien. V území bol vo Veľkolélskom ostrove realizovaný združením BROZ projekt podporený programom LIFE. Organizácie v území sa zapojili do výzvy programu HORIZONT 2020, žiaľ zatiaľ neúspešne.

Iuventa - Erasmus+ 2015

Kľúčová akcia 1 – Mobilita jednotlivcov

Oblasť medzinárodnej mobility a spolupráce vysokých škôl s partnerskými krajinami. Vzdelávacie inštitúcie a organizácie a jednotlivci týmto dostali nové možnosti organizovať kvalitné vzdelávacie mobility v Európe a prostredníctvom nich sa na nich aj zúčastniť, alebo spolupracovať na nadnárodných projektoch v sektoroch školského, odborného, vysokoškolského vzdelávania či vzdelávania dospelých, mládeže a športu.

- Mobilita jednotlivcov v oblasti mládeže

Kľúčová akcia 2 – Spolupráca v oblasti inovácií a výmena osvedčených postupov

- Strategické partnerstvá v oblasti mládeže
- Strategické partnerstvá v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže

Kľúčová akcia 3 – Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže

- Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže

Iuventa - Erasmus+ 2015

Športové akcie - Partnerstvá pre spoluprácu v oblasti športu/Neziskové európske športové podujatia, ktoré sa netýkajú Európskeho týždňa športu 2015

Vyšehradský fond – Malé granty , Štandardné granty, podpora spolupráce v oblasti kultúry rámci V4

Rada EÚ - Európa pre občanov

Opatrenie 2.1. Družobné mestá

Opatrenie 2.2. Sieť partnerských miest

Cieľom akcie 2 je motivovať občanov k demokratickej a občianskej účasti na úrovni Únie rozvíjaním chápania procesu tvorby politiky Únie zo strany občanov a propagovaním príležitostí na spoločenskú angažovanosť a dobrovoľníctvo na úrovni Únie.

Podpora krajín, ktoré nie sú členmi EÚ

Mechanizmus EHP a Nórska

Úrad vlády Slovenskej republiky je podľa Memoránd o porozumení pre implementáciu Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu 2009 – 2014 správcom nasledujúcich programov: Prispôsobenie sa zmene klímy, Miestne a regionálne iniciatívy na zníženie národných nerovností a podporu sociálnej inklúzie, Ochrana a revitalizácia kultúrneho a prírodného dedičstva, Zelené inovácie v priemysle, Cezhraničná spolupráca, Domáce a rodovo podmienené násilie. Fond pre MVO, Štipendijný program EHP Slovensko s partnerskými organizáciami v donorských štátoch Nórsku, Islande a Lichtenštajnsku, Bilaterálny fond.

Program Švajčiarsko-Slovenskej spolupráce – Swiss-Slovak Cooperation Programme

Posilnenie účasti MVO na riešení spoločenských potrieb v dvoch oblastiach:

- implementácia projektov v oblasti sociálnych služieb má za cieľ prispieť k zvýšeniu dostupnosti a zlepšeniu úrovne sociálnych služieb a ku zvýšeniu sociálnej súdržnosti,
- implementácia environmentálnych projektov má za cieľ prispieť k ochrane životného prostredia, väčšej informovanosti o environmentálnych témach a k napĺňaniu princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Národné zdroje

Ministerstvo kultúry SR – Fond na podporu umenia

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Podpora subjektov regionálneho rozvoja.

Ministerstvo zdravotníctva SR – dotácie na podporu protidrogových aktivít

Cieľom oznámenia je podpora programov, iniciatív a aktivít zameraných na ochranu verejného zdravia, zvýšenie verejného povedomia a porozumenia k rizikám súvisiacim so zneužívaním drog v spoločnosti a škôd s tým spojených v súlade s Národnou protidrogovou stratégiou Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – 2020.

Prioritné oblasti podpory pre rok 2015 sú:

Zníženie dopytu po drogách

- podpora aktivít zameraných na predchádzanie užívania drog a rizikám s tým spojenými,
- podpora preukázateľne osvedčených preventívnych vzdelávacích programov so zameraním na dlhodobú a systematickú prácu s deťmi, mládežou a rodinou a zraniteľnými skupinami,
- podpora inovatívnych prístupov v práci s deťmi a mládežou s využitím masovokomunikačných a informačných technológií,
- podpora vzdelávacích aktivít a odborných stretnutí pracovníkov pôsobiacich v oblasti drogovej problematiky,
- podpora programov a aktivít na odborne garantovanú krízovú intervenciu, harm-reduction, street work, liečbu, resocializáciu, postresocializáciu a svojpomocné poradenstvo,
- podpora aktivít zameraných na zapájanie spoločnosti v súlade s potrebou praxe

Veda, výskum, informovanosť a posilnenie spolupráce

- podpora získavania údajov o drogovom fenoméne so zameraním na rôzne cieľové skupiny a ich spracovanie do analýz, štúdií a iných materiálov. v kontexte zámerov a cieľov Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 - 2020,
- podpora aktivít zameraných na prepájanie preventívnych, zdravotníckych a sociálnych služieb/opatrení na miestnej, regionálnej a národnej úrovni,
- podpora koordinačných mechanizmov, zriaďovanie siete partnerstiev a nástrojov vzájomnej spolupráce partnerov protidrogovej politiky,
- podpora spoločných aktivít orgánov štátnej správy, samosprávy a občianskej spoločnosti v oblasti znižovania dopytu a ponuky drog,
- podpora vzájomnej výmeny skúseností medzi odborníkmi pracujúcimi s ohrozenou populáciou, resp. s osobami so závislosťou a získavanie nových overených poznatkov a skúseností z praxe,
- podpora tvorby analýz a dopadov programov realizovaných v oblasti zneužívania drog

Propagácia národnej protidrogovej stratégie

- podpora informovanosti odbornej aj širokej verejnosti o protidrogovej politike najmä prostredníctvom vydávania odborných publikácií, metodických materiálov, učebných textov, doplnkovej literatúry, periodických časopisov, audiovizuálnych pomôcok so zameraním na zdravý spôsob života, prevenciu rizikového správania a výmenu odborných skúseností, v oblasti prevencie drogových závislostí,
- organizovanie cielených podujatí, odborných fór a diskusií k drogovej problematike,
- šírenie protidrogovej osvetu najmä masovokomunikačnými prostriedkami

Ministerstvo vnútra SR - Podpora sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity.

Aktivita 1.1: Podpora vzniku nových komunitných centier - Podpora vzniku a budovania nových komunitných centier v prostredí marginalizovaných rómskych komunít

Aktivita 2.1: Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí separovaných a segregovaných MRK s dôrazom na nízkonákladové opatrenia - Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí marginalizovaných rómskych komunít s dôrazom na nízkonákladové opatrenia; na budovanie systému zásobovania pitnou vodou; na rozšírenie existujúcej distribučnej siete alebo jej rekonštrukciu

Aktivita 2.2: Podpora vybudovania a dobudovania technickej vybavenosti v osídleniach s marginalizovanými rómskymi komunitami – miestne komunikácie (cesty) v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.3: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry – vybudovanie novej verejnej kanalizácie a kanalizačných prípojok v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.4: Podpora projektov zameraných na deratizáciu, dezinfekciu a dezinfekciu v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 3.1: Podpora misijnej práce v marginalizovaných rómskych komunitách - Posilnenie intervencií v oblasti výchovy, vzdelávania a osvetovej práce

Aktivita 3.2: Podpora stredných škôl poskytujúcich vzdelávanie najmä žiakom z prostredia marginalizovaných rómskych komunít - Podpora projektov, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality stredoškolského vzdelávania žiakov z prostredia marginalizovaných rómskych komunít. Podporované budú najmä projekty zamerané na opravu, rekonštrukciu, stavebné úpravy, zmenu stavby, materiálne vybavenie a vnútorné dovybavenie stredných škôl a na podporu zabezpečenia pravidelnej dochádzky žiakov stredných škôl.

Úrad vlády SR – Podpora rozvoja športu

Podpora projektov zameraných na výstavbu multifunkčných ihrísk, s umelým povrchom a príslušenstvom, ktoré sú svojím charakterom určené na prevádzkovanie minimálne dvoch športov, a to futbalu a volejbalu v súlade s § 2 ods. 5 písm. e) zákona č. 524/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ÚV SR

Environmentálny fond, Program obnovy dediny – Zelená dedina

Dotácie Nitrianskeho samosprávneho kraja: LEADER, šport, kultúra, cestovný ruch

Podpora podnikateľov: SBA, Slovenská záručná a rozvojová banka (JEREMY)

Nadačné zdroje

Napr. Nadácia pre deti Slovenska – Dôvera, Hodina deťom, Nadácia Tatra banky - Študenti do sveta, Dobré srdce, Business Idea, Viac dizajnu, Vedieť viac, Viac umenia, E-talent, Viac pre regióny, Kvalita vzdelávania, Nadácia SPP - Program Opora, Štipendijný program Hlavička, Nadácia Slovenskej sporiteľne - Obce bližšie k vám, Nadácia VÚB – Pre Umenie Poklady môjho srdca, Pre Nádej, Nadácia Orange - Grantový program pre optimistov, Nadačný fond Slovenských elektrární, Energia pre krajinu, KNB/Citibank – Malé granty 2015 - Finančné vzdelávanie, Komunitný život, PwC nadačný fond - Pomocná ruka, Nadácia pomoc jeden druhému, TECHSOUP Slovakia, ORANGE: Špeciálne príležitosti, NADÁCIA VW: Vaša cesta, TESCO, Raiffeisen Banka,...

Indikatívny finančný plán PHSR

	Obdobie 2016-2022
Hospodárska oblasť	525 000,00 €
Sociálna oblasť	90 000,00 €
Environmentálna oblasť	2 615 000,00 €

Projektové zámery

Názov projektu	Rekonštrukcia domu smútku	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zvýšiť kvalitu občianskej vybavenosti obce vytvorením dôstojného pietneho miesta, rekonštrukciou strechy, výmenou okien, dverí, rekonštrukciou vnútorných priestorov a výmenou chladiarenského pultu.	
Termín	2017-2018	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu – EUR	25 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Zrekonštruovaná budova domu smútku	
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci cintorína	
Indikátory monitoringu	Počet zrekonštruovaných objektov.	

Názov projektu	Rekonštrukcia obecného úradu	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je znížiť energetickú náročnosť objektu. Budova obecného úradu bude zateplená, strecha a okná, dvere vymenené, rekonštrukcia ústredného kúrenia.	
Termín	2017 - 2018	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	300 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Zlepšený stavebno-technický stav obecného úradu, zníženie energetickej náročnosti objektu.	
Užívatelia	Obyvatelia obce, pracovníci Obecného úradu	
Indikátory monitoringu	Počet zrekonštruovaných objektov.	

Názov projektu	Úprava okolia obecného úradu	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zatriktívniť priestory centra obce. Realizácia úpravy okolia obecného úradu predstavuje súbor prvkov drobnej architektúry, sadové úpravy, verejné osvetlenie, chodníky a spevnené plochy pre peších, parkovisko pri obecnom úrade, oplatenie.	
Termín	2017-2018	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	50 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Modernizované okolie obecného úradu	
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Modernizovaná plocha v m2.	

Názov projektu	Výstavba ihrísk pre deti	
Cieľ projektu	Zámerom projektu je zabezpečiť kvalitné ihriská pre deti. Realizáciou výstavby bude úprava povrchu, výsadba okrasných drevín, nákup a montáž príslušenstva detských ihrísk.	
Termín	2017-2020	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	15 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Novovybudované detské ihriská	
Užívatelia	Návštevníci obce, obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet novovybudovaných objektov.	

Názov projektu	Rekonštrukcia vodovodu	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zabezpečiť kvalitnú pitnú vodu pre obyvateľov. Plánovaná rekonštrukcia predstavuje výmenu starých vodovodných potrubí.	
Termín	2017 - 2022	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	100 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Zlepšený technický stav vodovodných potrubí.	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Plocha rekonštruovaných potrubí v m.	

Názov projektu	Kanalizácia obce Virt	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je rozšíriť kanalizáciu v tých častiach obce, kde zatiaľ nie je vybudovaná.	
Termín	2017 - 2020	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	1 500 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Novovybudovaná kanalizačná sieť.	
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Počet novovybudovaných sietí v ks.	

Názov projektu	Rekonštrukcia sociálneho objektu s hygienickým zariadením	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zníženie energetickej náročnosti a modernizácia sociálneho objektu. Rekonštrukcia schodiska, vybudovanie skladu, modernizácia hygienických zariadení - kúpeľní, toaliet pri futbalovom ihrisku.	
Termín	2018 - 2022	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	50 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Rekonštruovaný sociálny objekt	
Užívatelia	Obyvatelia obce, futbalové kluby, mládež, návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Počet rekonštruovaných objektov.	

Názov projektu	Obecné podujatia	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je vytvárať optimálne podmienky pre rozvoj kultúry a športu v obci. Zapojiť širokú verejnosť do kultúrneho a športového života v obci. Vytváranie vhodných podmienok pre kultúrne vyžitie občanov obce.	
Termín	2017 - 2022	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	10 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Obecné podujatia	
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci	
Indikátory monitoringu	Počet obecných podujatí.	

Názov projektu	Rekonštrukcia verejného rozhlasu	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zvýšenie informovanosti občanov obce.	
Termín	2017 - 2020	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	25 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Modernizovaný obecný rozhlas	
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Počet modernizovaných systémov.	

Názov projektu	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je modernizácia miestneho verejného osvetlenia - zníženie energetickej náročnosti VO.	
Termín	2017 - 2020	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	30 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Rekonštruované verejné osvetlenie	
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Počet obnovených systémov.	

Názov projektu	Revitalizácia brehu Žitavy	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je revitalizovať breh Žitavy.	
Termín	2017 - 2022	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	1 000 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Revitalizovaný breh rieky	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet revitalizovaných objektov.	

Názov projektu	Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je predchádzanie vzniku bioodpadu prostredníctvom kompostovania a tým dosiahnuť zníženie množstva zmesového komunálneho odpadu a naplnenie legislatívnych povinností obce pre nakladanie s bioodpadom. Realizácia projektu zahŕňa nákup kompostérov, štiepkovačov a osvetová kampaň zameraná na predchádzanie vzniku bioodpadu.	
Termín	2017 - 2018	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	30 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Kompostéry, štiepkovače	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet novonakúpených zariadení.	

Názov projektu	Ozvučovanie domu smútku a cintorína	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zvýšiť kvalitu občianskej vybavenosti.	
Termín	2017 - 2020	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	10 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Ozvučenie domu smútku	
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci	
Indikátory monitoringu	Počet novovytvorených systémov.	

Názov projektu	Budovanie chodníkov a verejných priestranstiev na cintoríne	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zvýšiť kvalitu občianskej vybavenosti obce vytvorením dôstojného pietneho miesta, a to úpravou chodníkov, rekonštrukciou oplotenia, výsadbou okrasných drevín, výmenou brán - vstupov.	
Termín	2017 - 2020	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	10 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Rekonštruovaný cintorín	
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Rekonštruovaná plocha.	

Názov projektu	Budovanie kamerového systému	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zvýšiť kvalitu a bezpečnosť obyvateľov obce.	
Termín	2017 - 2020	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	20 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Kamerový systém	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet novovytvorených systémov.	

Názov projektu	Úprava a modernizácia verejných priestranstiev	
Cieľ projektu	V rámci projektu sa budú realizovať parkové úpravy, úpravy obecnej zelene.	
Termín	2017 - 2020	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	25 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Upravené verejné priestranstvo	
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Plocha upraveného moderného priestranstva.	

Názov projektu	Zapojenie sa do projektov zamestnávania	
Cieľ projektu	Aktívne zapojenie sa do rôznych projektov pre uchádzačov o zamestnanie ako aj do projektov : Opatrovateľská služba, terénna sociálna služba, komunitné centrum a i, sústavné školenie zamestnancov.	
Termín	2016 – 2022	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu – EUR	15 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Pracovné miesta	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet pracovných miest.	

Názov projektu	Vybudovanie outdoor fitness	
Cieľ projektu	Zámerom projektu je zlepšenie občianskej vybavenosti obce. Zabezpečiť občanom možnosť trávenia voľného času športovaním. Úprava povrchu, nákup a montáž vonkajšieho fitness zariadenia.	
Termín	2017 – 2020	
Garant	Obec Virt	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu – EUR	15 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Outdoor fitness	
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Počet novovytvorených zariadení.	

ZÁVER

Dokument PHSR obce Virt je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHSR obce Virt je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 7 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce Virt.

Z hľadiska štruktúry PHSR obce Virt je rozčlenený na päť základných častí:

- A – Analýza vnútorného prostredia, analýza vonkajšieho prostredia a zhodnotenie súčasného stavu územia
- B – Strategická časť
- C – Programová časť
- D – Realizačná časť
- E – Finančná časť

Tvorba PHSR prebiehala nasledovne:

Proces tvorby PHSR obce Virt	Informovanie	Získavanie názorov	Zohľadnenie názorov
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule – obecné úradné tabule	X		
Letáky/Pozvánky na stretnutia rozposielané verejnosti priamo	X		
Dotazník rozosielaný v papierovej forme	X	X	X
Využitie existujúcich médií			
Internetová stránka obce, sociálne siete (Facebook)	X	X	
Účasť na miestnych aktivitách a podujatiach	X	X	
Dotazník rozosielaný v elektronickej forme	X	X	
Hlásenia v obecných rozhlasoch	X		
Informačné služby			
Poskytovanie informácií telefonicky, SMS, mailom	X	X	
Informačná kampaň – v rámci organizovaných verejných stretnutí pre obyvateľov obce	X		
Informačná kancelária - nezávislí experti poskytujúci poradenské služby (RRA Komárno)	X	X	
Stretnutia			
Osobné konzultácie s kľúčovými ľuďmi/skupinami – podnikateľmi, využitie miestnych ľudí na získavanie názorov – osobné konzultácie so zástupcami všetkých 3 sektorov	X	X	X
Verejné pracovné stretnutia - organizovanie stretnutí pre obyvateľov všetkých obcí s dôrazom na ťažiskové skupiny (reprezentatívne skupiny predstavujúce verejnosť, brainstorming – SWOT)	X	X	X
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre širokú verejnosť – k analytickej časti PHSR - http://goo.gl/forms/QR	X	X	X

Pracovné skupiny – stanovenie vízie, cieľov, opatrení a aktivít			
Pracovná skupina – zástupcovia obce, spracovateľa PHSR			X
Iné aktivity			
Vzdelávacie programy na vybrané témy (kľúčové, kritické) – Regionálna zamestnanosť, sociálne podnikanie, regionálne jedinečnosti a hospodárstvo, Cezhraničná spolupráca, cestovný ruch, cyklotrasy, a pod.	X		
Informovanie o aktivitách v regióne – projektoch podporených V4, TownTwinning EACEA, Nitriansky samosprávny kraj, a pod. – workshopy, exkurzie – best practice (návštevy úspešne realizovaných projektov v území)	X		

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený PHSR obce Vír je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHSR obce Vír schvaľuje Obecné zastupiteľstvo vo Vírte. Monitorovanie a hodnotenie PHSR obce Vír realizuje Obecné zastupiteľstvo vo Vírte.

PRÍLOHY

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov a zdrojov použitých pri spracovávaní programového dokumentu

1. Zákon č. 309/2014 Z.z. a zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
2. Metodika na vypracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.), www.mindop.sk,
3. Partnerská dohoda SR 2014-20,
4. PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012 – 2018
5. POH SR
6. POH Nitrianskeho kraja
7. Operačné programy na roky 2014-2020, vrátane programu cezhraničnej spolupráce INTERREG V Slovenská republika – Maďarsko,
8. Program rozvoja vidieka na roky 2014-2020,
9. Územný plán obce Virt, web-stránka obce
10. propagačné a archívne materiály obce,
11. Byty v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
12. Demografický vývoj na Slovensku, Bencontweekly report, Rok vydania: 2015/číslo 4, Autor: Matúš Jančura, Jozef Prozbík
13. Domy v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
14. Fakty o zmenách v živote obyvateľov SR, Nitriansky kraj. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
15. Kultúrno-historické pamiatky ako potenciál rozvoja cestovného ruchu v Nitrianskom samosprávnom kraji, Rok vydania. 2012, Autor: Nitriansky samosprávny kraj
16. Korec P. a kolektív (1997): Kraje a okresy Slovenska, Q111, Bratislava
17. Lukniš a kol. (1972): Slovensko – Príroda, Obzor, Bratislava
18. SAV Veda (1978): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Bratislava
19. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2012, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
20. Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov. Programové obdobie 2014-2020. Rok vydania: 2014, Autor: Centrálny koordinačný orgán, Úrad vlády Slovenskej republiky.
21. Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
22. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2014, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
23. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2013, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
24. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2012, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
25. Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
26. www.statistics.sk Štatistický úrad Slovenskej republiky – DATAcube, SODB 2011
27. www.upsvar.sk Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny – Komárno, Nové Zámky
28. www.ssc.sk Slovenská správa ciest

29. www.maszdzo.biznisweb.sk
30. www.komarno.sk
31. www.mindop.sk
32. www.land.gov.sk
33. www.economy.gov.sk
34. www.employment.gov.sk
35. www.unsk.sk